

Beretning for 2019

Vurdering og anerkendelse af udenlandske
uddannelseskvalifikationer m.v.

Juni 2020



Udgivet af Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel.: 3544 6200
sfu@ufm.dk
www.ufm.dk

Foto Anders Trærup, AU Kommunikation

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISSN (elektronisk publikation): 2245-9995

Indhold

1. Resumé	4
1.1 Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	4
1.2 Anerkendelse til lovregulerede erhverv	5
2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	7
2.1 Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer	7
2.2 Almindelige vurderinger	9
2.3 Vejledende udtalelser	15
2.4 Turbovurderinger for virksomheder	15
2.5 Ph.d.-kvikvurderinger	16
2.6 Hotline for kommuner og asylcentre	16
2.7 Vurdering af adgangsgivende eksaminer	16
2.8 SU til udlandet og udlandsstipendier	18
2.9 Information i forbindelse med ghettolisten	18
2.10 Anden information om udenlandske uddannelser m.v.	19
2.11 Kvalifikationsnævnet	19
2.12 Internationalt samarbejde om anerkendelse	22
2.13 Transparens og sammenlignelighed	26
3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv	29
3.1 Introduktion	29
3.2 Åbningsskrivelse om implementering af anerkendelsesdirektivet	32
3.3 Brexit	33
3.4 Transparensinitiativet	33
3.5 Direktivet om proportionalitetstest	33
3.6 Informationssystemet for det Indre Marked (IMI)	34
3.7 Kvikskranke-samarbejdet	34
3.8 De kompetente myndigheders afgørelser om autorisation m.v.	34
3.9 Pligtmæssig vurdering	39
3.10 Tjenesteydere fra EU/EØS-lande	40
3.11 Det europæiske erhvervspas	42
3.12 Advarselssystemet	44

1. Resumé

Uddannelseskvalifikationer vurderes og anerkendes i mange forskellige sammenhænge – hos uddannelsesinstitutioner, virksomheder, a-kasser, myndigheder m.fl. For at sikre en sammenhængende indsats for vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer fungerer Styrelsen for Forskning og Uddannelse som

- vurderingsmyndighed for udenlandske uddannelseskvalifikationer
- informations- og videntcenter for vurdering og anerkendelse
- koordinator og støttecenter i forhold til EU's anerkendelsesdirektiv vedrørende lovregulerede erhverv.

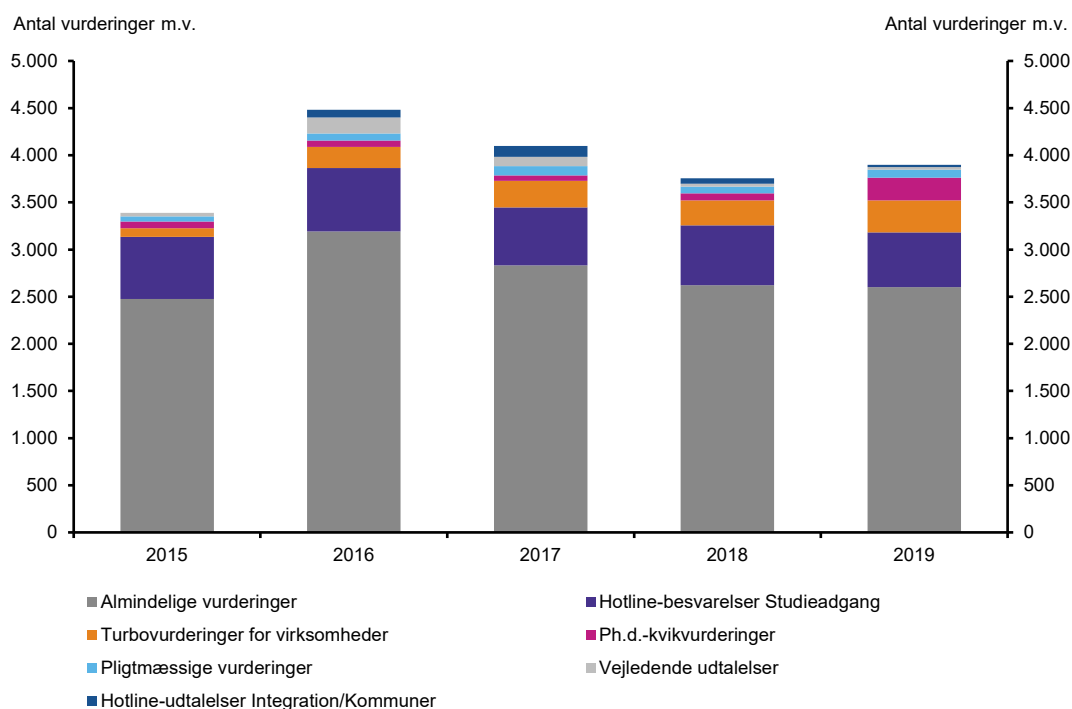
1.1 Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Styrelsen for Forskning og Uddannelse tilbyder vurderinger af afsluttede udenlandske uddannelser og andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer.

I 2019 leverede styrelsen i alt 3.898 vurderinger m.v. – 4 procent flere end året før. Styrelsen udstedte 2.600 almindelige vurderinger, som den enkelte kan bruge til at forklare og dokumentere sine kvalifikationer over for en arbejdsgiver, en uddannelsesinstitution m.v. Mens antallet af almindelige vurderinger var uændret, steg antallet af turbovurderinger til virksomheder og vurderinger til brug for ph.d.-optag, og antallet af udtalelser til kommuner og uddannelsesinstitutioner faldt. Se udviklingen i figur 1.1. nedenfor.

Figur 1.1

Afsluttede vurderinger m.v. efter sagstype, antal, 2015-2019



Flere danske statsborgere fik en almindelig vurdering i 2019: Deres andel steg fra 9 procent i 2018 til 13 procent i 2019. Det var fortsat især personer fra EU/EØS og Asien, der fik en vurdering, men deres antal gik ned. Ser man på turbovurderingerne, udgjorde danske statsborgere ca. 30 procent af dem, hvis uddannelser blev vurderet.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for almindelige vurderinger var 33,7 dage netto i 2019, hvilket var 2,3 dage mindre end året før. 92 procent af vurderingerne blev i 2019 gennemført på mindre end 2 måneder mod 94 procent året før.

Kvalifikationsnævnet, der behandler klager over uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit og anerkendelse af realkompetence, modtog 43 klagesager i 2019 – en stigning fra 25 sager året før. Blandt de klager, der førte til en indholdsmæssig afgørelse fra nævnet, blev 36 procent helt eller delvist imødekommet. Klagesagerne vedrørte hovedsagelig merit som led i en professionsbacheloruddannelse.

Anerkendelsesarbejdet bygger på Lissabonkonventionens principper for fair anerkendelse. Det betyder blandt andet, at myndigheder og institutioner skal anerkende en uddannelseskvalifikation fra et andet land på linje med den tilsvarende kvalifikation i det danske uddannelsessystem, medmindre de kan påvise væsentlige forskelle. I 2019 var der møde i Lissabonkonventions-Komiteen, som har til opgave at monitorere og udvikle implementeringen af Lissabonkonventionen i de 54 medlemslande. Mødet vedtog en revision af det europæiske Diploma Supplement og et vejledende dokument om minimumsstandards for anerkendelseskontorers information til ansøgere, uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere og andre interessenter.

1.2 Anerkendelse til lovregulerede erhverv

Inden for de lovregulerede erhverv træffer de respektive ansvarlige danske myndigheder afgørelser om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer i form af autorisation eller lignende godkendelse. Styrelsen for Forskning og Uddannelse er dansk koordinator og støttecenter for EU's anerkendelsesdirektiv og indhenter aktivitetstal fra myndighederne.

I 2019 udstedte myndighederne i alt 2.708 afgørelser om anerkendelse med henblik på etablering, dvs. erhvervsudøvelse på fast basis. Det var 8 procent flere end i 2018. Stigningen i antallet af afgørelser vedrørte især uddannelser fra EU/EØS-lande, som lå til grund for 74 procent af afgørelserne i 2019.

Langt de fleste afgørelser blev truffet af tre myndigheder: Styrelsen for Patientsikkerhed, Arbejdstilsynet og Styrelsen for Forskning og Uddannelse.

Afgørelserne i 2019 var for 72 procents vedkommende positive, dvs. tildeling af adgang til at udøve det pågældende erhverv i Danmark. 16 procent var betingede godkendelser, og 12 procent var negative afgørelser, dvs. afslag. Af de positive afgørelser blev 95 procent truffet efter EU-regler.

Afgørelserne blev truffet inden for tre måneder i ca. 91 procent af EU/EØS-sagerne og i ca. 63 procent af de øvrige sager. Tre måneder er den frist, der normalt gælder i de sager, der behandles efter EU-reglerne.

Ud over ansøgninger vedrørende etablering modtog myndighederne 1.363 anmeldelser fra EU/EØS-borgere, der ønskede at levere tjenesteydelser midlertidigt eller lejlighedsvist. Dermed faldt antallet af anmeldelser med 38 procent fra året før, til det laveste antal siden 2013. Langt de fleste anmeldelser ligger fortsat inden for Arbejdstilsynets område: 97 procent i 2019.

Om beretningen

Efter lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver uddannelses- og forskningsministeren årligt en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. Beretningen omhandler:

- Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit m.v. (kapitel 2)
- Anerkendelse med henblik på adgang til at udøve lovregulerede erhverv, herunder samspillet mellem Styrelsen for Forskning og Uddannelse og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for brugen af anerkendelsesordninger, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan myndighederne løbende arbejder på at forbedre adgangen til hurtig og fair anerkendelse.

Hvor der ikke er angivet anden kilde, stammer tallene fra Styrelsen for Forskning og Uddannelses registre og beregninger. Procenttal er afrundet til nærmeste hele tal.

Flere oplysninger om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer kan findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: www.ufm.dk/anerkendelse.

2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Dette kapitel beskriver vurdering af udenlandske uddannelses kvalifikationer, Kvalifikationsnævnets behandling af klager over meritafgørelser m.v., internationalt samarbejde om anerkendelse samt redskaber for transparens og sammenlignelighed.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse er det centrale sted, hvor borgere, virksomheder, institutioner, myndigheder m.fl. kan få vurderinger af udenlandske uddannelses kvalifikationer og andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer. Styrelsen varetager opgaverne som vurderingsmyndighed og som informations- og videncenter for vurdering og anerkendelse på grundlag af lov om vurdering af udenlandske uddannelses kvalifikationer m.v. og Lissabonkonventionen.¹

2.1 Vurdering af udenlandske uddannelses kvalifikationer

Styrelsen for Forskning og Uddannelse udarbejder vurderinger og andre udtalelser om udenlandske uddannelses kvalifikationer tilpasset brugernes behov:²

- Almindelige vurderinger, som kan benyttes på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet og til anden afklaring og vejledning (se side 9)
- Vejledende udtalelser til brug for især de flygtninge, der ikke kan fremskaffe tilstrækkelig dokumentation til at få en vurdering (se side 15)
- Turbovurderinger til virksomheder i forbindelse med ansættelse (side 15)
- Vurderinger til universiteter i forbindelse med ph.d.-optag (side 16)
- Hotline-udtalelser til kommuner og asylcentre (side 16)
- Hotline-svar til uddannelsesinstitutioner i forbindelse med optag på videregående uddannelser, erhvervsuddannelser m.v. (side 17)
- Pligtmæssige vurderinger til brug for kompetente myndigheders afgørelser om adgang til at udøve lovregulerede erhverv (side 39).

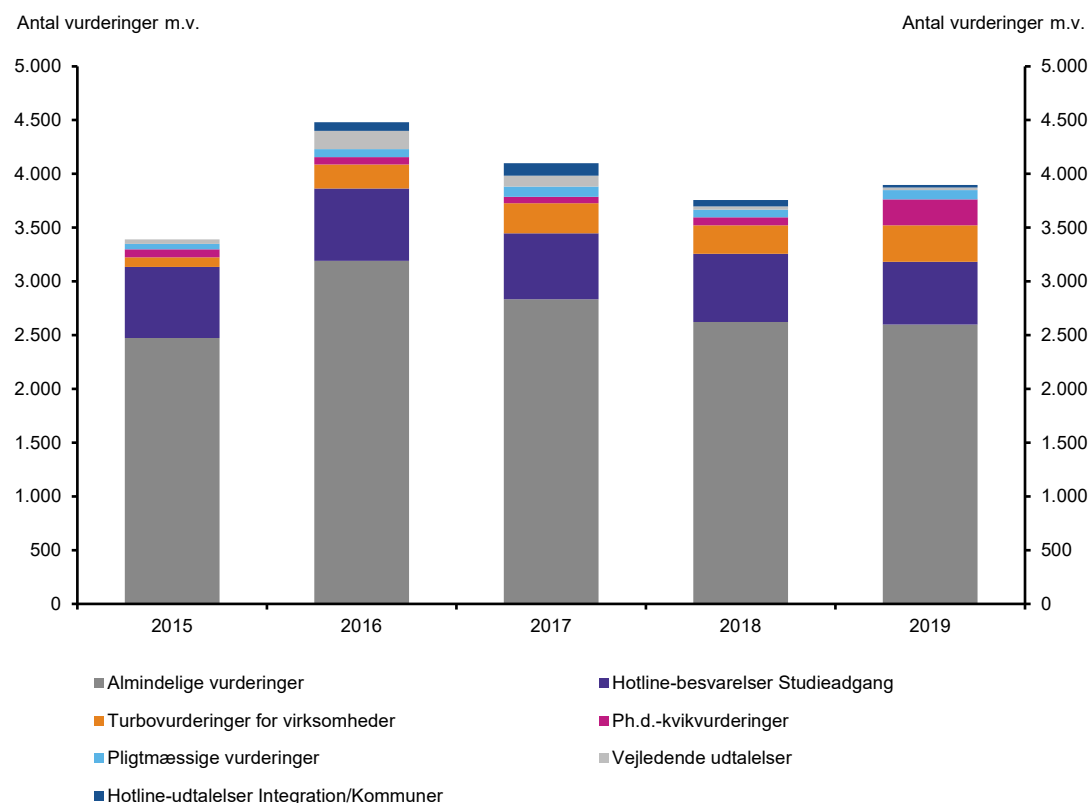
¹ Se lovbekendtgørelse nr. 579 af 1. juni 2014 og bekendtgørelse af konvention af 11. april 1997 om anerkendelse af kvalifikationer inden for de videregående uddannelser i Europaregionen (BKI nr. 28 af 2. oktober 2003).

² Styrelsens vurderings- og anerkendelsestilbud er nærmere beskrevet på www.ufm.dk/anerkendelse.

I 2019 leverede styrelsen i alt 3.898 vurderinger m.v., hvilket var 4 procent flere end året før. Mens antallet af almindelige vurderinger var stort set uændret, skete der en stigning i antallet af turbovurderinger til virksomheder og vurderinger til brug for ph.d.-optag. Samtidig skete der en nedgang i antallet af hotline-svar til kommuner og uddannelsesinstitutioner. Se nærmere i figur 2.1 og tabel 2.1 nedenfor. Udviklingen inden for de enkelte sagstyper er nærmere beskrevet i de følgende afsnit.

Figur 2.1

Afsluttede vurderinger m.v. efter sagstype, antal, 2015-2019

**Tabel 2.1**

Afsluttede vurderinger m.v. efter sagstype, 2015-2019

Sagstype	2015 (antal)	2016 (antal)	2017 (antal)	2018 (antal)	2019 (antal)	Ændring seneste år (procent)
Almindelige vurderinger	2.474	3.192	2.833	2.623	2.600	-1
Vejledende udtalelser	40	171	101	28	25	-11
Pligtmæssige vurderinger	53	74	96	73	86	18
Turbovurderinger for virksomheder	91	223	282	264	340	29
Hotline-udtalelser – kommuner	–	80	115	60	25	-58
Hotline-besvarelser – studieadgang	660	672	613	635	582	-8
Ph.d.-kvikvurderinger	72	69	59	74	240	224
I alt	3.390	4.481	4.099	3.757	3.898	4

Anm.: Indtil 2016 bidrog styrelsen desuden med vurderinger til udlændingemyndighedernes behandling af ansøgninger om opholdstilladelse efter den daværende greencard-ordning.

Styrelsen vurderer i øvrigt udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer som led i sine afgørelser om adgang til at udøve erhvervene som lærer i folkeskolen, lærer i de gymnasiale uddannelser, pædagog i folkeskolen samt lærer i dansk for voksne udlændinge. Disse afgørelser indgår i kapitel 3 om anerkendelse inden for de lovregulerede erhverv.

2.2 Almindelige vurderinger

En almindelig vurdering er et dokument, der angiver, hvilket dansk uddannelsesniveau og så vidt muligt hvilket dansk uddannelsesområde en afsluttet udenlandsk uddannelse svarer til.

I 2019 udstedte styrelsen 2.600 almindelige vurderinger af uddannelseskvalifikationer tilhørende 2.200 personer.³ Antallet af vurderinger var 1 procent lavere end i 2018. Tabel 2.2 nedenfor viser udviklingen i mængden og behandlingen af sager.

Tabel 2.2

Afsluttede almindelige vurderingssager efter resultat af behandling, 2015-2019

Status	2015 (antal)	2016 (antal)	2017 (antal)	2018 (antal)	2019 (antal)	Ændring seneste år (procent)
Vurdering afsluttet	2.474	3.192	2.833	2.623	2.600	-1
Besvaret ved information/vejledning	59	29	15	29	16	-45
Videresendt eller henvist	129	119	109	103	98	-5
Behandling afvist	57	132	75	108	90	-17
Ansøgning trukket tilbage	3	16	8	10	14	40
I alt	2.722	3.488	3.040	2.873	2.818	-2

Anm.: Tallene omfatter ikke sager, der er henlagt på grund af manglende dokumentation fra ansøgeren.

Nogle ansøgninger fører ikke til en vurdering. For eksempel videresendes eller henvises ansøgninger, når ansøgerens ønske er adgang til at udøve et lovreguleret erhverv, som en anden myndighed har ansvaret for. I andre sager afviser styrelsen at foretage en vurdering, hvilket hovedsagelig sker i tilfælde, hvor uddannelsen ikke tilhører et landets ordinære uddannelsessystem eller ikke er afsluttet. I visse tilfælde afviser styrelsen at foretage en vurdering på grund af problemer med dokumenternes ægthed, hvilket gjaldt 7 ud af de 90 afviste sager i 2019.

2.2.1 Vurderingernes sigte

Det vigtigste formål med at få en vurdering er ifølge ansøgningerne overvejende job-søgning eller andre beskæftigelsesrelaterede formål. Beskæftigelsesformål var i fokus for 55 procent af de oprettede sager i 2019 (mod 59 procent året før), mens et uddannelsesformål var det primære i 43 procent af sagerne, og andre formål i 2 procent af sagerne.

³ Når en ansøger sender flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, vurderes hver enkelt uddannelse. I disse tilfælde registreres derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

Ved jobansøgning kan vurderingen vedlægges for at hjælpe en arbejdsgiver med at forstå uddannelsespapirerne i en dansk sammenhæng. Offentlige arbejdsgivere skal lægge til grund, at ansøgeren har opnået det uddannelsesniveau, som er nævnt i vurderingen, men naturligvis behandle ansøgningen inden for de regler og kollektive aftaler, der i øvrigt gælder.

Ved ansøgning om optagelse på en uddannelse er det op den enkelte uddannelsesinstitution at afgøre, om ansøgeren kan optages. Uddannelsesinstitutionen skal dog lægge til grund, at ansøgeren har opnået det uddannelsesniveau, der står i vurderingen, når den tager stilling til, om de generelle adgangskrav er opfyldt.

På visse uddannelser såsom gymnasiale enkeltfag og almen voksenuddannelse er der krav om betaling, hvis den uddannelsessøgende i forvejen har uddannelseskvalifikationer på et afsluttet videregående niveau. Et sådant betalingskrav gælder, uanset om den uddannelsessøgende har fået en vurdering fra styrelsen eller ej.

2.2.2 Ansøgere

Som regel er det uddannelsesindehaveren selv, der beder styrelsen om en vurdering. Det gjaldt 99 procent af vurderingerne i 2019.

Arbejdsgivere får vurderinger i form af styrelsens såkaldte turbovurderinger (se side 15), mens uddannelsesinstitutioner, der ønsker hjælp til at vurdere en uddannelse, benytter styrelsens ph.d.-kvikvurderinger (side 16) eller hotline (side 17).

2.2.2.1 Nationalitet

Flere danske statsborgere valgte i 2019 at få en vurdering. Danskeres andel af uddannelsesindehaverne i de almindelige vurderinger steg fra 9 procent i 2018 til 13 procent i 2019. Det var fortsat især personer fra EU/EØS og Asien, der fik en vurdering, men deres antal gik ned. Samtidig steg antallet fra Syd- og Mellemamerika. Fordelingen på regioner de sidste fem år ses i tabel 2.3 nedenfor.

Tabel 2.3

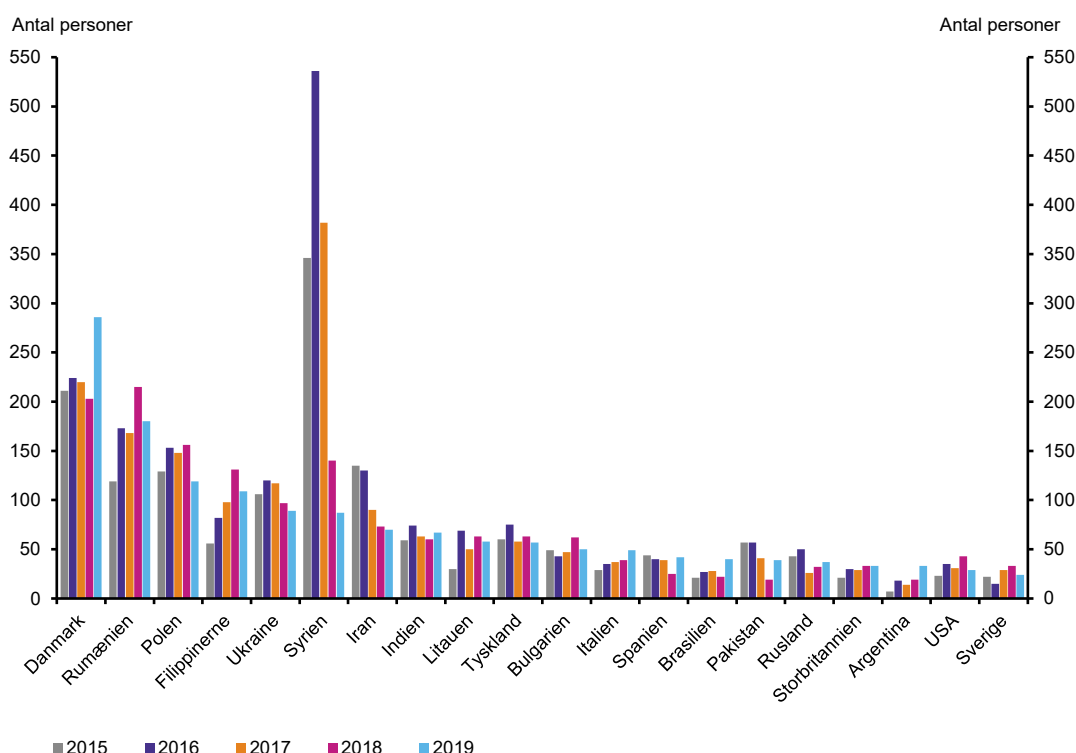
Personer, der har fået en almindelig vurdering, efter statsborgerskab (regioner), 2015-2019

Statsborgerskab	2015 (pct.)	2016 (pct.)	2017 (pct.)	2018 (pct.)	2019 (pct.)	2019 (antal)
Danmark, Færøerne og Grønland	10	8	9	9	13	290
EU/EØS	29	29	32	38	36	796
Tredjelande	61	62	59	53	50	1.105
<i>Europa i øvrigt</i>	11	10	10	11	11	249
<i>Afrika</i>	5	6	6	5	5	118
<i>Asien</i>	39	40	36	29	25	543
<i>Nordamerika</i>	1	2	1	2	2	36
<i>Oceanien</i>	0	1	1	1	1	12
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	4	4	4	5	7	147
Ikke oplyst	1	1	1	0	0	9
I alt	100	100	100	100	100	2.200

Danmark blev med en stigning på 41 procent den største nationalitet blandt indehaverne af de vurderede uddannelser, fulgt af Rumænien, Polen, Filippinerne, Ukraine. Antallet af uddannelsesindehavere fra Syrien faldt fortsat. Der var stigninger for visse lande i Sydeuropa (Italien, Spanien) og Sydamerika (Brasilien, Argentina, Chile) samt Pakistan. De hyppigst forekommende nationaliteter fremgår af figur 2.2 nedenfor.

Figur 2.2

Personer med almindelig vurdering, efter statsborgerskab, top 20 (2019), antal, 2015-2019



2.2.2.2 Køn

Kvinder udgør fortsat et flertal blandt uddannelsesindehaverne i styrelsens vurderinger: 64 procent i 2019. I forhold til gennemsnittet er der en større andel kvinder blandt personer fra Europa uden for EU/EØS (74 procent), mens andelen af kvinder er under gennemsnittet for Afrikas vedkommende (44 procent). Blandt danske uddannelsesindehavere faldt andelen af kvinder fra 72 procent i 2018 til 59 procent i 2019, idet der især skete en stigning i antallet af mandlige ansøgere.

2.2.2.3 Alder

31 procent af de personer, hvis uddannelser blev vurderet i 2019, var under 30 år, mod 33 procent året før. 80 procent var under 40 år.

2.2.3 Uddannelsernes oprindelse

Styrelsen vurderede i 2019 uddannelser fra 126 lande. Omtrent som året før vedrørte 42 procent af vurderingerne uddannelser fra EU/EØS-lande, og 58 procent uddannelser fra tredjelande, især i Asien. Se tabel 2.4 på næste side.

Tabel 2.4

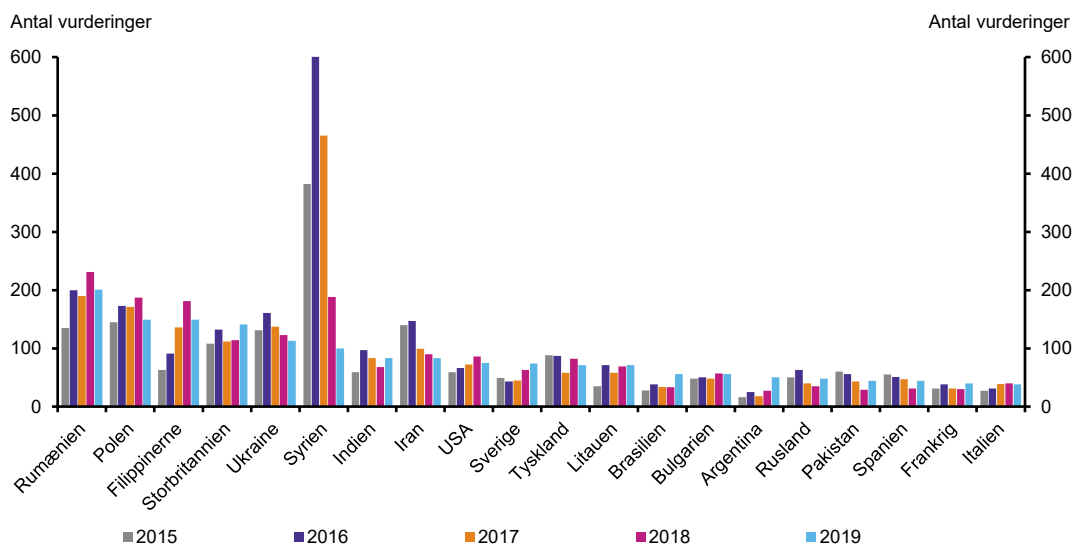
Almindelige vurderinger efter uddannelsernes oprindelse, 2015-2019

Region	2015 (pct.)	2016 (pct.)	2017 (pct.)	2018 (pct.)	2019 (pct.)	2019 (antal)
Færøerne og Grønland	0	0	0	0	0	9
EU/EØS	35	34	35	41	42	1.080
Tredjelande	65	66	64	59	58	1.511
Europa i øvrigt	13	12	12	12	13	336
Asien	38	39	37	30	27	699
Afrika	6	5	6	5	6	150
Nordamerika	3	3	3	4	3	87
Syd- og Mellemamerika	5	5	5	5	8	198
Oceanien	1	1	1	2	2	41
I alt	100	100	100	100	100	2.600

Figur 2.3 nedenfor viser de 20 hyppigst forekommende uddannelseslande i 2019. Rumænien, Polen og Filippinerne lå fortsat i top, om end med vigende antal. Storbritannien blev det fjerde hyppigste uddannelsesland efter en stigning på 24 procent. Antallet af vurderinger af syriske uddannelser fortsatte sit bratte fald fra højdepunktet i 2016. Vurderinger af uddannelser fra Norden udgjorde 5 procent. Det var hovedsagelig og i stigende grad uddannelser fra Sverige.

Figur 2.3

Almindelige vurderinger efter uddannelsesland, top 20 (2019), antal, 2015-2019



2.2.4 Uddannelsernes niveau

63 procent af vurderingerne i 2019 pegede på et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse, og 36 procent inden for ungdomsuddannelse. I forhold til året før var der færre med kort eller mellemlang videregående uddannelse og flere med ungdomsuddannelse eller lang videregående uddannelse. Tabel 2.5 på næste side viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig efter nærmeste generelle niveau.

Tabel 2.5

Almindelige vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau, 2015-2019

Niveaubetegnelse	2015 (pct.)	2016 (pct.)	2017 (pct.)	2018 (pct.)	2019 (pct.)	2019 (antal)
Grundskoleniveau – 7.-10. uddannelsesår	0	1	1	1	1	19
10. uddannelsesår	1	1	3	4	4	94
Ungdomsuddannelsesniveau – 11.-12. uddannelsesår	24	29	30	28	32	840
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	8	9	9	9	8	214
Mellemlange videregående uddannelser – 15.-16. udd.år	33	32	31	30	25	656
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	31	26	25	27	29	745
Forskerniveau – 19.- uddannelsesår	2	1	1	1	1	32
I alt	100	100	100	100	100	2.600

Uddannelserne svarede til et dansk bachelorniveau (inkl. professionsbachelor) i 25 procent af vurderingerne (mod 30 procent året før), til en bacheloruddannelse plus 1 års kandidatstudier i 12 procent, til et fuldt kandidatniveau i 16 procent, og til en ph.d. i 1 procent af vurderingerne.

13 procent af vurderingerne angav et helt eller delvist niveau inden for erhvervsuddannelse (heraf var de 5 procent på niveau med en lang, dvs. typisk fireårig erhvervsuddannelse), mens 22 procent angav et helt eller delvist gymnasialt niveau (mod 17 procent året før).

Det skal understreges, at vurderingerne ikke forholder sig til uafsluttede studier. Derfor har en del ansøgere et højere uddannelsesniveau end, hvad der fremgår af tallene. Det gælder i særdeleshed vurderinger af gymnasiale uddannelser, der er efterfulgt af uafsluttede videregående studier.

2.2.5 Uddannelsernes faglige retning

Tabel 2.6 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig efter uddannelsernes faglige hovedområder. I 2019 udgjorde de tekniske områder (kode 50 til 58 i tabellen) taget under ét 19 procent af vurderingerne, mens området erhvervsøkonomi, administration og jura udgjorde 17 procent, og social- og sundhedsområdet 10 procent.

Tabel 2.6

Almindelige vurderinger efter fagligt hovedområde ifølge vurdering, 2015-2019

Kode	Fagligt hovedområde	2015 (pct.)	2016 (pct.)	2017 (pct.)	2018 (pct.)	2019 (pct.)	2019 (antal)
10	Grundskole	0	1	1	1	1	22
12	Gymnasiale uddannelser	14	18	19	17	21	556
20	Undervisning og læring	3	4	4	3	3	84
25	Humanistisk	9	7	8	7	6	159
27	Audiovisuel teknik og medieproduktion	0	0	1	1	0	11
30	Kunstnerisk	2	2	2	2	3	74
35	Samfundsvidenskab	7	7	7	8	8	205
40	Erhvervsøkonomi, administration og jura	20	19	17	19	17	437

Kode	Fagligt hovedområde	2015 (pct.)	2016 (pct.)	2017 (pct.)	2018 (pct.)	2019 (pct.)	2019 (antal)
45	Naturvidenskab	8	8	7	7	7	189
50	Informations- og kommunikations- teknologi	4	3	3	3	3	66
55	Teknik, teknologi og industriel pro- duktion	12	12	10	10	10	257
57	Mekanik, jern og metal	4	3	3	2	2	64
58	Bygge- og anlægsteknik	3	4	4	4	4	94
60	Jordbrug, skovbrug og fiskeri	2	3	3	2	2	56
65	Social og sundhed	8	8	9	11	10	249
70	Service	2	2	2	3	2	61
75	Forsvar, politi og sikkerhed	0	0	0	0	0	4
80	Transport	0	0	0	0	0	12
I alt		100	100	100	100	100	2.600

2.2.6 Uddannelsernes alder

Uddannelsen var mindre end 10 år gammel på vurderingstidspunktet i 54 procent af vurderingerne i 2019, og den var mindre end 5 år gammel i 25 procent af vurderingerne. Andelen af uddannelser under 10 år har været nedadgående de sidste fire år. Samtidig er den gennemsnitlige uddannelsesalder steget fra 8,6 år i 2015 til 10,3 år i 2019.

2.2.7 Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for almindelige vurderinger var 33,7 dage netto i 2019, hvilket var 2,3 dage mindre end i året før.⁴

92 procent af vurderingerne blev i 2019 gennemført på mindre end to måneder (mod 94 procent året før). Tabel 2.7 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder.

Tabel 2.7

Almindelige vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder, 2015-2019

Sagsbehandlingstid	2015 (pct.)	2016 (pct.)	2017 (pct.)	2018 (pct.)	2019 (pct.)	2019 (antal)
Mindre end 1 måned	38	21	23	36	41	1.074
Mellem 1 og 2 mdr.	52	56	53	58	51	1.329
Mellem 2 og 3 mdr.	9	21	23	5	7	186
Mellem 3 og 4 mdr.	1	1	1	1	0	7
Mellem 4 og 5 mdr.	0	0	0	0	0	3
Mellem 5 og 6 mdr.	0	0	0	0	0	0
Over 6 mdr.	0	0	0	0	0	1
I alt	100	100	100	100	100	2.600

⁴ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige dokumenter og oplysninger fra ansøgeren til afgivelsen af en vurdering. Ifølge den henstilling om kriterier og procedurer for vurdering, der er vedtaget under Lissabonkonventionen, bør sagsbehandlingstiden ikke overstige fire måneder.

2.2.8 Brugertilfredshed

Styrelsen for Forskning og Uddannelse måler løbende tilfredsheden blandt de borgere, der har fået en vurdering. Det sker ved hjælp af et spørgeskema, som i 2019 blev besvaret af ca. 53 procent. Generelt viser besvarelsene en høj grad af tilfredshed. 95 procent var alt i alt meget tilfredse (60 procent) eller ret tilfredse (35 procent) med vurderingen af deres uddannelse. Når det gælder ansøgningsprocessen, angav 94 procent, at de ikke havde oplevet vanskeligheder med at ansøge om vurderingen. Information og service blev også bedømt positivt af langt de fleste, med over 95 procent meget eller ret tilfredse blandt dem, der havde brugt hjemmesiden, søgt svar før ansøgningen eller kontakten styrelsen om deres sag. 90 procent var meget eller ret tilfredse med sagsbehandlingstiden.

Styrelsen samler regelmæssigt op på undersøgelsens resultater og søger at forbedre vurderinger, ansøgningsproces, information og service på baggrund af brugernes bemærkninger.

2.3 Vejledende udtalelser

En vejledende udtalelse er et baggrundspapir, der tilbydes flygtninge og andre, der er forhindrede i at fremskaffe tilstrækkelig dokumentation til at få en egentlig vurdering af deres udenlandske uddannelse. Tilbuddet har til formål at gøre det lettere for den enkelte at forklare sine kvalifikationer, når han eller hun undersøger mulighederne for at søge arbejde eller læse videre i Danmark.

Udtalelsen oplyser, hvordan Styrelsen for Forskning og Uddannelse normalt vurderer en lignende uddannelse, når den er tilstrækkeligt dokumenteret. Ansøgerens uddannelsesbaggrund beskrives på grundlag af ansøgerens egne oplysninger og dokumenter sammenholdt med styrelsens viden om uddannelser fra det pågældende land.⁵

I 2019 udstedte styrelsen 25 vejledende udtalelser. Antallet har ligget lavt det sidste par år sammenlignet med årene 2016-2017, hvor der havde været en tilgang af flygtninge fra Syrien og Eritrea. Sagsbehandlingstiden for vejledende udtalelser var i 2019 på 22 kalenderdage i gennemsnit mod 27 dage året før.

2.4 Turbovurderinger for virksomheder

Arbejdsgivere tilbydes en turbovurdering, dvs. en vurdering, som Styrelsen for Forskning og Uddannelse leverer per e-mail i løbet af højst fem arbejdsdage med henblik på at kunne understøtte udvælgelsen af ansøgere til jobsamtaler.⁶

I 2019 steg antallet med 29 procent til 340 turbovurderinger. 86 procent af vurderingerne var bestilt af offentlige arbejdsgivere, og 14 procent af private arbejdsgivere.

94 procent af vurderingerne pegede på et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse.

⁵ Vejledende udtalelser er nærmere beskrevet på www.ufm.dk/anerkendelse/vu.

⁶ Læs mere om turbovurderinger på www.ufm.dk/anerkendelse/turbo.

Ca. 30 procent af uddannelsesindehaverne var danske statsborgere, og ca. 43 procent var statsborgere fra andre EU/EØS-lande.

Vurderingerne vedrørte hovedsagelig uddannelser fra lande i EU/EØS (67 procent). Storbritannien var det hyppigste forekommende land (19 procent), fulgt af Sverige (13 procent) og USA (8 procent).

Turbovurderingerne blev leveret på 2,4 arbejdsdage i gennemsnit, og 94 procent blev leveret inden for 5 arbejdsdage.

2.5 Ph.d.-kvikvurderinger

Universiteterne kan hos Styrelsen for Forskning og Uddannelse indhente såkaldte ph.d.-kvikvurderinger til brug for deres afgørelser om optagelse af ph.d.-studerende.

Antallet af disse vurderinger blev mere end tredoblet til 240 i 2019. To universiteter stod for langt hovedparten: Aarhus Universitet, som bestilte to tredjedele af vurderingerne, og Danmarks Tekniske Universitet, som bestilte knap en fjerdedel.

Vurderingerne vedrørte hovedsagelig uddannelser fra EU/EØS-lande og Asien med 36 procent hver. Andelen af uddannelser fra Kina steg til at udgøre 13 procent, samme andel som Storbritannien.

Det tog i gennemsnit 4,2 kalenderdage at få en ph.d.-kvikvurdering i 2019 mod 3,9 dage året før. 89 procent blev leveret inden for 1 uge, og 99 procent inden for 2 uger.

2.6 Hotline for kommuner og asylcentre

Styrelsen for Forskning og Uddannelse tilbyder kommuner og asylcentre hurtig rådgivning og udtalelser om borgeres medbragte uddannelser i form af en hotline. Hotlinen blev oprindelig oprettet i 2016 for at understøtte kommunernes arbejde med integration af flygtninge og familiesammenførte.

Styrelsen besvarede i 2019 i alt 38 henvendelser, heraf 25 i form af udtalelser og 13 i form af råd og vejledning. Det var en halvering fra året før. Henvendelserne kom fra 22 forskellige kommuner mod 37 året før. 8 af henvendelserne vedrørte uddannelser fra Syrien (mod 33 året før), mens resten fordelte sig på 21 lande. Udtalelserne blev leveret på 4,2 kalenderdage i gennemsnit mod 1,9 dage året før. 40 procent af udtalelserne blev givet samme dag som henvendelsen, og 48 procent inden for to dage.

2.7 Vurdering af adgangsgivende eksaminer

Styrelsen for Forskning og Uddannelse hjælper uddannelsesinstitutionerne med råd og retningslinjer om udenlandske eksamensdokumenter i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om optagelse. Det sker gennem information på internettet, besvarelse af henvendelser og afholdelse af informationsaktiviteter for medarbejdere ved de videregående uddannelsesinstitutioner.

I januar 2019 afholdt styrelsen et kursus for nye studieadministrative medarbejdere, blandt andet om adgangsgivende eksaminer fra Norge, Sverige, Island, Polen og Storbri-

tannien. Kurset omhandlede blandt andet omregning af eksamensgennemsnit for at understøtte, at institutionerne foretager en korrekt omregning af udenlandske eksaminer. Styrelsen har desuden offentliggjort "regnemaskiner" for 10 til 12 lande for at gøre det nemmere og mere sikkert at omregne et udenlandsk eksamensgennemsnit til et dansk. Regnemaskinerne er tilgængelige for uddannelsesinstitutionerne på kot.dk.

2.7.1 Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen på Uddannelses- og Forskningsministeriets netsted beskriver adgangsgivende eksaminer fra 134 lande samt 18 regioner/provinser og 5 internationale studentereksaminer. For hvert land kan man finde en oversigt over de eksaminer, der er adgangsgivende i Danmark, oplysninger til brug for karakteromregning og fagniveauvurdering samt en beskrivelse af uddannelsessystemet. Eksamenshåndbogen stilles til rådighed for uddannelsesinstitutioner og uddannelsessøgende. Se www.ufm.dk/ehb.

2.7.2 Hotline for studieadministrative medarbejdere

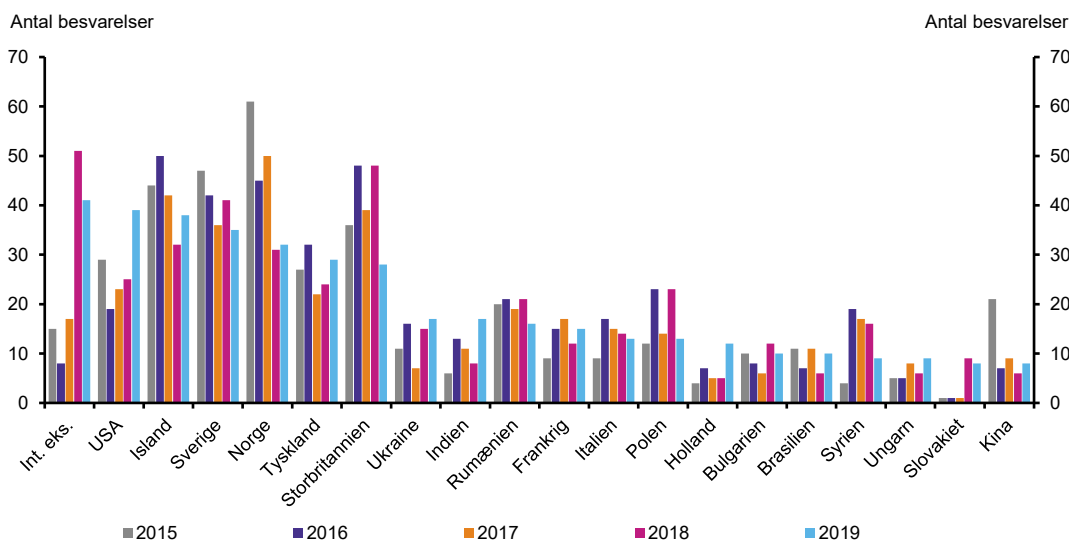
Uddannelsesinstitutionerne kan hos styrelsen få hjælp til at vurdere, om et eksamensbevis er adgangsgivende til videregående uddannelse eller erhvervsuddannelse i Danmark, og til at tage stilling til behovet for ægthedskontrol. Erhvervsskolerne kan få baggrundsoplysninger om udenlandske uddannelsessystemer og karaktersystemer med henblik på at afgøre, om 2,0-kravet i matematik og dansk/modersmål er opfyldt.

I 2019 besvarede styrelsens hotline 582 skriftlige henvendelser, hvor uddannelsesinstitutioner ønskede vurdering af et konkret uddannelsesbevis. Det var 8 procent færre end året før. 64 procent af henvendelserne vedrørte optagelse på videregående uddannelser, mens 28 procent vedrørte optagelse på erhvervsuddannelser.

53 procent af henvendelserne vedrørte uddannelser fra EU/EØS-lande, 14 procent uddannelser fra Asien. Der blev spurgt til International Baccalaureate og andre internationale eksaminer i 7 procent af henvendelserne. De hyppigst forekommende lande i 2019 var USA, Island, Sverige, Norge, Tyskland og Storbritannien – se figur 2.4 nedenfor.

Figur 2.4

Hotline-besvarelser efter uddannelsesland, top 20 (2019), antal, 2015–2019



Set i forhold til den internationale søgning til danske videregående uddannelser⁷ modtager styrelsen relativt mange henvendelser vedrørende USA, Island og Storbritannien, og relativt få henvendelser vedrørende Norge, Rumænien, Polen, Slovakiet m.fl. Forklaringen kan være, at de førstnævnte eksaminer kan give vanskeligheder ved omregning og fortolkning af eksamensresultatet. Desuden kan institutionerne modtage en del ansøgere fra lande som Rumænien, Polen og Slovakiet via deres samarbejde med agenter i de pågældende lande.

Hotlinehenvendelserne besvares i gennemsnit på 2 kalenderdage. 92 procent af henvendelserne i 2019 blev besvaret på højst 3 dage, 80 procent samme dag som henvendelsen.

Styrelsen giver desuden borgere og institutioner anden rådgivning, telefonisk såvel som skriftlig. Det er blandt andet henvendelser fra danske forældre, som ønsker at rejse til udlandet med deres store børn eller vender tilbage til Danmark, hvor deres børn skal begynde på en uddannelse. Henvendt til disse forældre tilbyder styrelsen også en vejledning: "Valg af gymnasieskole i udlandet og studiestart i Danmark".⁸

2.8 SU til udlandet og udlandsstipendier

I henhold til SU-bekendtgørelsen bevilges uddannelsesstøtte til uddannelse i udlandet og udlandsstipendium blandt andet på betingelse af, at uddannelsen og uddannelsesinstitutionen er offentligt anerkendte i studielandet. Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte fører en fast track-liste over godkendte uddannelser og indhenter udtalelse fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse, når en uddannelse ikke er godkendt inden for de sidste fire år. I 2019 udarbejdede Styrelsen for Forskning og Uddannelse ca. 2.700 sådanne udtalelser mod ca. 2.500 året før. Disse udtalelser er ikke medregnet i opgørelsen af styrelsens vurderinger m.v. i afsnit 2.1.

2.9 Information i forbindelse med ghettolisten

I 2019 begyndte Styrelsen for Forskning og Uddannelse at modtage ansøgninger og henvendelser, hvor formålet vedrører bolig. I 2018 havde Folketinget besluttet at ændre de såkaldte ghettokriterier i forbindelse med indsatsen mod parallelsamfund. Uddannelseskriteriet blev justeret således, at kun de uddannelser, som er taget eller godkendt i Danmark, bliver medregnet, når det skal gøres op, om et boligområde skal indgå på ghettolisten.

Styrelsen har fået flere henvendelser fra boligselskaber og kommuner, som har boligområder på ghettolisten, eller som er i risiko for at komme det. De har ønsket at dokumentere, at beboere og tilflyttere har en udenlandsk uddannelse over dansk grundskoleniveau. Styrelsen har derfor udarbejdet en vejledning til kommuner og boligselskaber.

En borgers uddannelsesniveau har desuden fået betydning for, hvor borgeren kan komme i betragtning til en almen bolig. Styrelsen har derfor også fået vurderingsansøgninger fra enkelte borgere, som har fået tilbudt en bolig på betingelse af, at han eller hun dokumenterer uddannelse over grundskoleniveau.

⁷ Ifølge tal fra den Koordinerede Tilmelding vedrørende ansøgere i 2019.

⁸ Vejledningen kan findes via www.ufm.dk/anerkendelse.

2.10 Anden information om udenlandske uddannelser m.v.

På Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside tilbydes en række selvbetjeningsredskaber. De gør det muligt for borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og myndigheder selv at finde vej til de ønskede oplysninger og erstatter dermed i en del tilfælde en henvendelse om vurdering. Det drejer det sig navnlig om følgende:

- Eksamenshåndbogen, som er omtalt ovenfor i afsnit 2.7.1., blev i 2019 åbnet ca. 41.000 gange af ca. 13.000 brugere. En forenklet opslagsside på engelsk blev åbnet ca. 31.000 gange af ca. 15.000 brugere.
- Landehåndbogen oplyser om styrelsens generelle vurderinger af gængse uddannelser fra udvalgte lande og beskriver deres uddannelsessystemer (www.ufm.dk/lhb). Den danske udgave blev åbnet ca. 10.000 gange af ca. 5.000 brugere, mens en kortfattet udgave på engelsk blev åbnet ca. 12.000 gange af ca. 7.000 brugere.
- Vurderingsdatabasen viser mange af styrelsens konkrete vurderinger af udenlandske uddannelser (www.ufm.dk/vdb). Den blev i alt åbnet knap 15.000 gange af ca. 7.000 brugere.

Foruden de forskellige vurderingstilbud, hotlines og selvbetjeningssider besvarer Styrelsen for Forskning og Uddannelse telefon- og e-mailhenvendelser om vurdering og anerkendelse af udenlandske og danske uddannelseskvalifikationer fra privatpersoner og andre brugere.

2.11 Kvalifikationsnævnet

Kvalifikationsnævnet behandler klager over danske uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit på baggrund af danske og udenlandske uddannelseskvalifikationer, om forhåndsmerit og om anerkendelse af realkompetence. Inden for universitetsuddannelserne kan der dog kun klages til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse. For universitetsstuderende gælder, at afgørelser om merit på baggrund af dansk uddannelse og afgørelser om forhåndsmerit skal påklages til det pågældende universitets eget meritankenævn.

Kvalifikationsnævnet består af nævnets formand og en række medlemmer, som tilsammen har sagkundskab inden for alle de uddannelsesområder, der hører under Uddannelses- og Forskningsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet samt Kulturministeriet. I hver enkelt klagesag består nævnet af formanden og mindst to sagkyndige medlemmer, som således udvælges fra sag til sag.⁹

Kvalifikationsnævnet tager udgangspunkt i Lissabonkonventionen, hvis bærende princip er, at en udenlandsk uddannelse eller studieperiode skal anerkendes, medmindre der kan påvises væsentlige forskelle i forhold til den tilsvarende uddannelse eller studieperiode i værtslandet. Kvalifikationsnævnet sekretariatsbetjenes af Styrelsen for Forskning og Uddannelse.

⁹ Læs mere om Kvalifikationsnævnet og dets lovgrundlag på www.ufm.dk/kn.

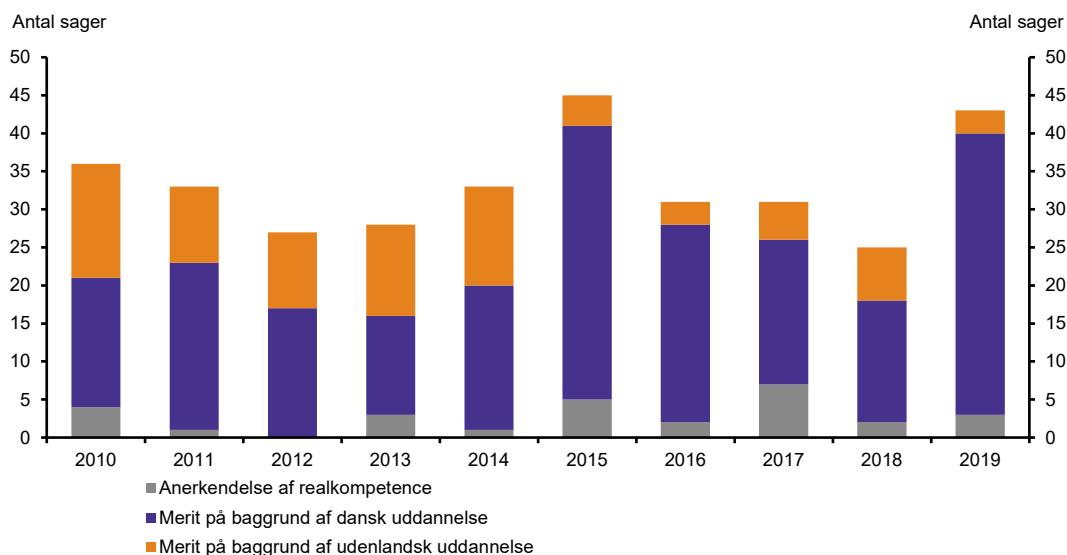
2.11.1 Modtagne og behandlede klagesager

Kvalifikationsnævnet modtog 43 klagesager i 2019 – en stigning fra 25 sager året før. Stigningen kan skyldes, at Kvalifikationsnævnet i juni 2018 foretog en informations-kampagne rettet mod studerende og uddannelsesinstitutioner om nævnets virke og klagemuligheder.

Klagerne har i de senere år hovedsagelig handlet om afgørelser om merit på baggrund af uddannelsesaktiviteter i Danmark, og denne type sager udgjorde hele 86 procent af sagerne i 2019. Der er få sager om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse, hvilket for danske studerendes vedkommende skyldes, at de fleste får forhåndsgodkendt merit, inden de tager på studieophold i udlandet. Udviklingen de sidste ti år og fordelingen på sagstyper fremgår af figur 2.5 nedenfor.

Figur 2.5

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter sagstype og år, antal, 2010-2019



I tabel 2.8 nedenfor er det seneste års sager opdelt efter deres type og udfald.

Tabel 2.8

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter type og udfald, antal, 2019

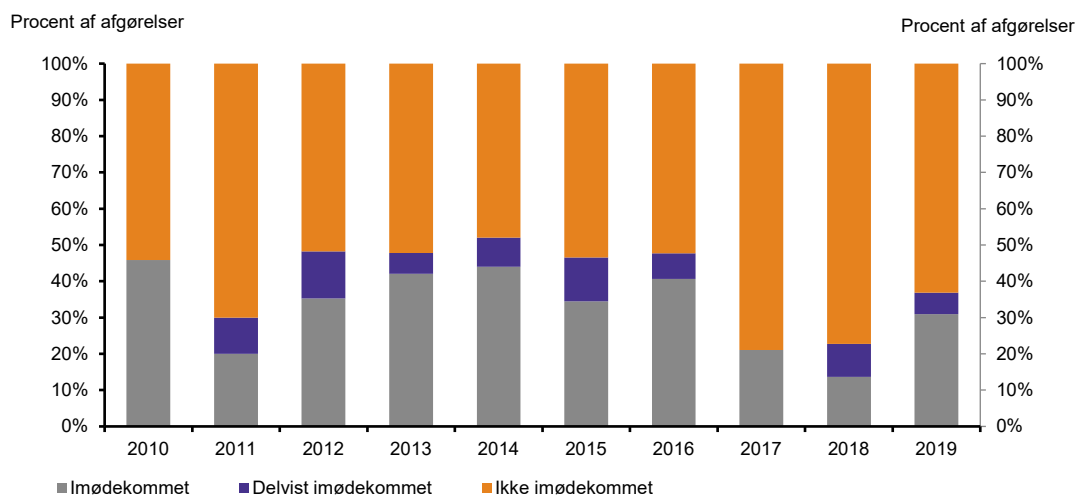
Behandling	Anerkendelse af realkompetence	Merit på baggrund af dansk uddannelse	Merit på baggrund af udenlandsk uddannelse	I alt
Afvist af formelle årsager	0	5	0	5
Ikke imødekommet	3	18	2	23
Delvist imødekommet	0	2	0	2
Imødekommet	0	10	1	11
Frafaldet af klager	0	2	0	2
Modtaget i alt	3	37	3	43

Kvalifikationsnævnet har truffet indholdsmæssige afgørelser i 36 af de 43 sager, der blev indgivet i 2019, idet 2 sager er frafaldet af klager og 5 er afvist af formelle årsager, såsom at klagefristen på 4 uger er overskredet uden en tilstrækkelig begrundelse. Ud af

de 36 sager blev 11 fuldt ud imødekommet, dvs. 31 procent. Andelen af helt eller delvist imødekomne klager var 36 procent i 2019 mod 23 procent året før. Se udviklingen i sagernes udfald gennem de sidste ti år i figur 2.6 nedenfor.

Figur 2.6

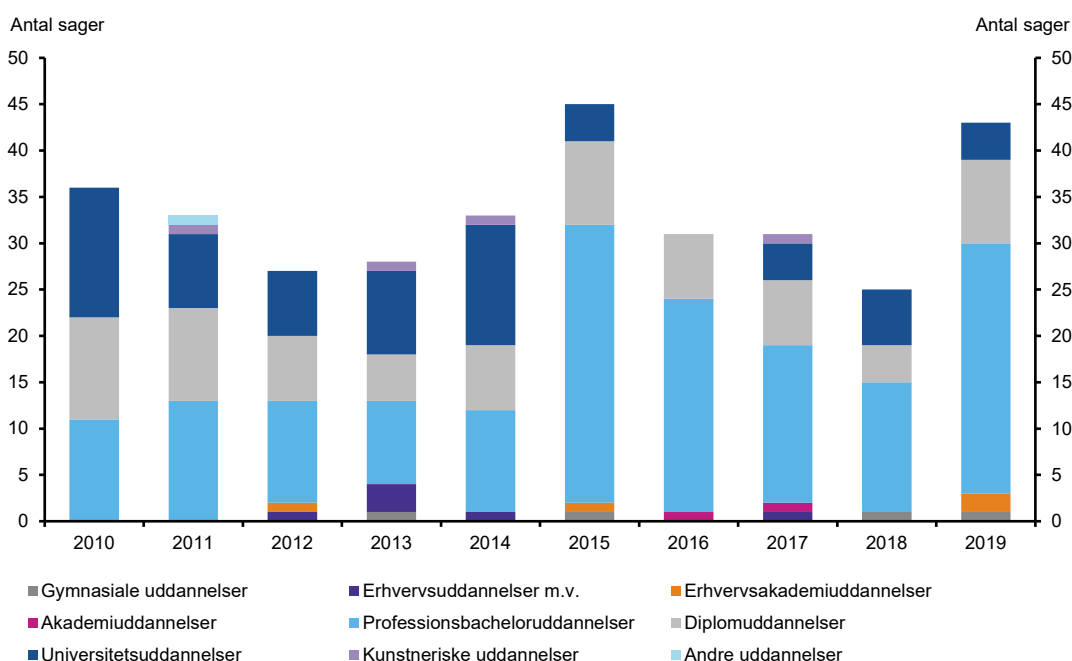
Modtagne sager afsluttet med indholdsmæssig afgørelse, efter år og udfald, pct., 2010-2019



De påklagede afgørelser var i 2019 truffet af 13 institutioner, heriblandt 6 professionshøjskoler og 4 universiteter. Klagerne har i de senere år overvejende drejet sig om at opnå merit ind i en professionsbacheloruddannelse. I 2019 blev disse sagers antal næsten fordoblet og udgjorde 63 procent af alle sagerne (mod 56 procent året før), mens 21 procent af sagerne drejede sig om diplomuddannelser. Alle sager på nær én vedrørte videregående uddannelser. Udviklingen fremgår af figur 2.7 nedenfor.

Figur 2.7

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter uddannelsestype og år, antal, 2010-2019



De berørte professionsbacheloruddannelser var i høj grad læreruddannelser, som udgjorde 14 af sagerne i 2019. 8 af disse sager førte til indholdsmæssige afgørelser: 2 klager blev imødekommet, 1 blev delvist imødekommet, og 5 blev ikke imødekommet. Den typiske meritsag inden for læreruddannelsen drejede sig indholdsmæssigt om, hvorvidt man kan få merit for erhvervsarbejde som ansat på en skole. Generelt er der de seneste år sket et fald i antallet af imødekomne sager inden for læreruddannelsen, hvilket viser, at uddannelsesinstitutionernes og nævnets meritafgørelser i højere grad er på linje.

2.11.2 Information om Kvalifikationsnævnet

Som sekretariat for Kvalifikationsnævnet informerer Styrelsen for Forskning og Uddannelse om nævnet på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside.¹⁰ For at skabe kendskab til Kvalifikationsnævnet og dets praksis offentliggør styrelsen løbende oplysninger om alle modtagne sager i en database på hjemmesiden. Databasen indeholder for hver sag informationer om indholdet af klagen, hvilken type uddannelse og institution klagen drejer sig om, om der er givet medhold eller ej, samt hvilke sagkyndige der har deltaget i behandlingen af sagen. Man finder desuden afgørelsen i dens helhed. Databasen indeholder ikke personlige oplysninger om de studerende, der har klaget.

2.12 Internationalt samarbejde om anerkendelse

Danmark har et omfattende samarbejde med andre landes myndigheder og organisationer med henblik på at lette anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer i Danmark og anerkendelsen af danske uddannelseskvalifikationer i udlandet.

2.12.1 ENIC/NARIC-samarbejdet

Styrelsen for Forskning og Uddannelse samarbejder med andre nationale kontorer gennem to internationale netværk:

- ENIC-netværket, som hører under Europarådet og UNESCO, består af europæiske lande samt Australien, New Zealand, Israel, Canada og USA.
- NARIC-netværket, der hører under Europa-Kommissionen, omfatter alle EU- og EØS-lande.

ENIC- og NARIC-netværkene arbejder på grundlag af Lissabonkonventionen for at højne kvaliteten i anerkendelsesarbejdet.¹¹ I regi af netværkene afholdes årlige konferencer, seminarer og peer learning activities, og der udveksles løbende informationer om udenlandske uddannelser til brug for vurderingen af konkrete uddannelser.¹²

Der afholdes et årligt møde for alle 53 ENIC/NARIC-kontorer, hvor der drøftes aktuelle emner og udveksles erfaringer om arbejdsmetoder, principper og procedurer. I 2019 afholdtes det årlige møde i Köln, og der var særligt fokus på implementering af automatisk anerkendelse og på informationsformidling til borgere, uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere. Det danske kontor bidrog blandt andet med workshops om anerkendelse af korte videregående uddannelser og om samarbejde mellem anerkendelseskantor og uddannelsesinstitutioner.

¹⁰ Se www.ufm.dk/kn.

¹¹ Danmark ratificerede Lissabonkonventionen i 2003. Læs mere om den på www.ufm.dk/anerkendelse/lk.

¹² Læs mere på ENIC/NARIC-hjemmesiden: www.enic-naric.net.

En vigtig del af samarbejdet mellem ENIC/NARIC-kontorerne er en mailingliste, hvor sagsbehandlere udveksler informationer om forskellige landes uddannelsesinstitutioner og om konkrete uddannelseskvalifikationer. Således bidrager videnuudveksling mellem anerkendelseskantorerne direkte til kantorerne daglige arbejde med at udarbejde afgørelser om anerkendelse af ansøgere uddannelseskvalifikationer.

2.12.2 Deltagelse i NARIC-projekter

Styrelsen for Forskning og Uddannelse deltager i NARIC-projekter, der gennemføres i forbindelse med EU-programmet ERASMUS+. Projekterne hjælper styrelsen med at holde sig opdateret om udviklinger inden for international uddannelse. Den viden, som styrelsen opnår gennem projekterne, er med til at sikre kvalitet og relevans i styrelsens egne vurderinger af udenlandske uddannelser, udvikle styrelsens anerkendelsesmetodik samt dens rådgivning af danske uddannelsesinstitutioner.

Tre igangværende projekter med dansk deltagelse forventes afsluttet i 2020:

- E-Valuate: Projektet skal give et overblik over udbud af uddannelser og nye læringsformer samt komme med anbefalinger til institutionerne om principper og procedurer for fair anerkendelse af kvalifikationer fra de nye typer af læringsudbud. Det drejer sig blandt andet om Massive Open Online Courses, micro credentials og mini-MBA'er. Projektet har særlig bevågenhed fra Europa-Kommissionen, som har anerkendelse af micro credentials som et indsatsområde i forbindelse med dagsordenen om livslang læring. Resultaterne fra projektet vil blive formidlet til danske institutioner.
- AR-Net: Projektet søger at komme med konkrete anbefalinger om automatisk anerkendelse som opfølgning på den Bologna-ministeranbefaling, der omtales i afsnit 2.12.4 nedenfor.
- Fraudscan: Projektet har til formål at etablere en database, hvor ENIC/NARIC-kantorerne kan advare hinanden om forfalskede uddannelsesdokumenter og vurderingsbreve. Dette er en opfølgning på de tidligere projekter FRAUDOC og SCAN-D2.

2.12.3 Lissabonkonventions-Komiteen

Lissabonkonventions-Komiteen har til opgave at monitorere implementeringen af Lissabonkonventionen i de 54 medlemslande samt at udvikle og opdatere selve konventionen og de underliggende tekster, således at konventionsteksterne tager højde for udviklingen inden for de videregående uddannelser i hele konventionsområdet.

Der afholdes konventionsmøde mindst hvert tredje år, og i 2019 blev konventionsmødet afholdt i UNESCO's hovedkvarter i Paris.

Mødet vedtog et vejledende dokument om minimumsstandards for anerkendelseskantorer informationsindsats over for ansøgere, uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere og andre interessenter. Informationsforpligtelsen fremgår af selve Lissabonkonventionen, der blandt andet forpligter medlemslandene til at sikre alle borgere ret til fair anerkendelse af deres udenlandske uddannelseskvalifikationer, til at give ansøgere information om anerkendelsesprocedurer og -principper og til at stille information om landets eget uddannelsessystem og offentligt anerkendte uddannelsesinstitutioner til rådighed for udenlandske anerkendelsesmyndigheder.

På konventionsmødet vedtog man også endeligt en revision af Diploma Supplement, som var blevet udarbejdet i regi af en arbejdsgruppe under Bologna-processen. Diploma Supplement er et fælles transparensdokument for Europarådet, UNESCO og Europa-Kommissionen. Diploma Supplement skal udstedes automatisk, gratis og på et hovedsprog som tillæg til eksamensbeviset og beskriver uddannelseskvalifikationens status, normering, læringsudbytte m.v. Tillægget fungerer således som en vigtig informationskilde i arbejdet med anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer.

Revisionen af Diploma Supplement byder ikke på store forandringer i et velfungerende dokument. Vejledningen til uddannelsesinstitutionerne, der skal udstede dokumentet, er gjort tydeligere, idet det var konstateret, at dokumentet blev udstedt uensartet i medlemslandene, og at Diploma Supplement i en række lande ikke var implementeret fuldt ud.

Konventionsmødet behandlede også en status på Lissabonkonventionens artikel VII, som forpligter landene til at forsøge at anerkende flygtninge og internt fordrevnes uddannelseskvalifikationer, også når de af gode grunde ikke kan fremvise dokumentation. Et middel hertil er at udarbejde et såkaldt baggrundspapir (*background document*) om den enkeltes uddannelsesforløb. Konventions-bureauet kunne ud fra en undersøgelse blandt alle medlemslandene konstatere, at der var gjort væsentlige fremskridt i landenes arbejde med baggrundspapirer siden 2016. Man kunne dog samtidig konstatere, at der stadig er en del lande, der mangler et beredskab til anerkendelse af flygtninges uddannelser, når disse ikke kan dokumenteres. Det danske anerkendelseskantor har siden 2003 tilbudt et baggrundspapir i form af en vejledende udtalelse, når ansøgere ikke har kunnet dokumentere deres uddannelseskvalifikationer.

En repræsentant for Styrelsen for Forskning og Uddannelse blev genvalgt til Lissabonkonventions-Komiteen.

2.12.4 Bologna-processen

Ministrene for videregående uddannelse i 48 lande samarbejder i det Europæiske Område for Videregående Uddannelse (European Higher Education Area, EHEA), også kendt som Bologna-processen. Samarbejdet koordineres i Bologna Follow-Up Group (BFUG).¹³

Der har i de senere år været stærkt politisk fokus på anerkendelse i Bologna-samarbejdet med henvisning til, at fair anerkendelse er en nødvendighed for opbygningen af et fælles europæisk område for videregående uddannelser.

Ved den seneste ministerkonference, der blev afholdt i Paris i maj 2018, blev det vedtaget at arbejde hen imod implementering af automatisk anerkendelse af videregående uddannelser. Det betyder, at man skal sikre fuld anerkendelse af alle EHEA-uddannelser og sikre studerendes ret til at søge optagelse på næste uddannelsesniveau i andre EHEA-lande.

Tre tematiske arbejdsgrupper blev derefter nedsat: en om anerkendelse, en om kvalitetssikring og en om implementering af Bologna-gradsstrukturen, kvalifikationsrammer og ECTS. Temagrupperne skal fremlægge rapporter og forslag til den næste ministerkonference, som skal finde sted i Italien i november 2020.

¹³ Læs mere om Bologna-processen på www.bologna.dk.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse deltager i temagruppen om anerkendelse. Arbejdet har i 2019 taget form af arbejdsseminarer og -konferencer, hvor lande med god implementering af eksempelvis automatisk anerkendelse og realkompetencesystemer har bidraget med deres viden og metoder med henblik at udveksle erfaringer og forbedre anerkendelsesvirksomheden i de lande, som har behov for det. Arbejdsgruppen skal i foråret 2020 fremlægge en rapport om sit arbejde med anbefalinger om yderligere tiltag til at styrke det europæiske samarbejde om anerkendelse og de enkelte landes implementering af fair anerkendelse.

2.12.5 Nordisk samarbejde

Det nordiske netværk for anerkendelse af videregående uddannelser, NORRIC-netværket, omfatter de fem nordiske ENIC/NARIC-kontorer. Gennem et online-forum og tematiske møder udveksler kontorerne informationer og erfaringer for at understøtte kvaliteten i vurderingsarbejdet. Hertil kommer kvartalsvise møder mellem lederne af de nordiske ENIC/NARIC-kontorer, hvor også de mere overordnede og strategiske sigtelinjer for samarbejdet drøftes.¹⁴

De nordiske kontorer har de seneste år især samarbejdet om vurdering af kvalifikationer fra Afrika, Latinamerika, Rumænien, Balkan og de arabiske lande med særlig vægt på Syrien samt bestemte typer af kvalifikationer: erhvervsuddannelser, ingeniøruddannelser og lærerkvalifikationer.

I 2018 blev der nedsat en arbejdsgruppe i regi af Nordisk Ministerråd, som har haft til opgave at komme med anbefalinger om mere smidig og automatiseret anerkendelse af uddannelseskvalifikationer mellem de nordiske lande. Det skete med udgangspunkt i den reviderede Reykjavik-deklaration fra 2016 og som opfølgning på en konsulentrapport udarbejdet af Rambøll. Arbejdsgruppen har i december 2019 aflagt rapport til Nordisk Ministerråds Embedsmandskomite for Uddannelse og Forskning.

Arbejdsgruppen konstaterer, at videregående uddannelseskvalifikationer generelt får fuld anerkendelse på tværs af landegrænser inden for Norden, dog med enkelte undtagelser. På den baggrund vurderer arbejdsgruppen, at der ikke eksisterer et praktisk behov for en juridisk bindende nordisk aftale om automatisk anerkendelse.

Der er enkelte videregående uddannelseskvalifikationer inden for Norden, som på grund af deres længde er svære at give automatisk anerkendelse i andre nordiske lande, men det er arbejdsgruppens vurdering, at denne problemstilling formentlig vil være svær at løfte i en juridisk bindende aftale. I det internationale samarbejde om anerkendelse af uddannelseskvalifikationer indebærer automatisk anerkendelse af en uddannelseskvalifikation, at den automatisk giver generel adgang til næste uddannelsesniveau. Således skal en bachelorgrad automatisk anerkendes som opfyldende niveaukravet for adgang til master-/kandidatuddannelse. Samtidig skal anerkendelsen ske hurtigt og uden unødigt bureaukrati. Automatisk anerkendelse handler ikke om automatisk anerkendelse af en uddannelses indhold, f.eks. at en bacheloruddannelse i fysik fra ét land automatisk skulle anerkendes som en bacheloruddannelse i fysik i andre lande.

Arbejdsgruppen om automatisk anerkendelse har desuden anbefalet, at der arbejdes videre med at inddrage Færøerne, Grønland og Ålandsøerne i det fællesnordiske arbejde

¹⁴ Læs mere om NORRIC på www.norric.org.

med automatisk anerkendelse. Færøerne, Grønland og Ålandsøerne var ikke repræsenterede i arbejdsgruppen.

Som opfølgning på arbejdsgruppens arbejde er det planlagt at informere de videregående uddannelsesinstitutioner om automatisk anerkendelse. Der planlægges desuden afholdelse af et seminar om smidigere og mere automatiseret anerkendelse i Norden i samarbejde med en arbejdsgruppe om brugen af digitalisering i anerkendelse af uddannelseskvalifikationer inden for Norden. Denne arbejdsgruppe er også nedsat af Nordisk Ministerråd og har aflagt rapport i starten af 2020.

2.13 Transparens og sammenlignelighed

Anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og kompetencer på tværs af grænserne søges fremmet ved hjælp af redskaber, som gør det lettere at dokumentere, forstå og sammenligne de pågældende kvalifikationer og kompetencer. De vigtigste redskaber er nationale og europæiske kvalifikationsrammer, ECTS, Europass og ECVET.

2.13.1 Kvalifikationsrammer

Den Danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring omfatter alle uddannelserne i det danske formelle uddannelsessystem og er koblet til den Europæiske Kvalifikationsramme, EQF. EQF er en referenceramme, som er udviklet i EU-regi for at gøre det lettere at forstå, sammenligne og anerkende alle typer kvalifikationer på tværs af lande og systemer i Europa. Desuden findes en Kvalifikationsramme for det Europæiske Område for Videregående Uddannelse, EHEA-rammen.¹⁵

Akkrediteringsloven fra 2017 bemyndigede Danmarks Akkrediteringsinstitution til i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet samt Kulturministeriet at udvikle kriterier og procedurer for at optage andre uddannelser i kvalifikationsrammen, nærmere bestemt private uddannelser og offentlige uddannelser, som ikke er under tilsyn af for Uddannelses- og Forskningsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet eller Kulturministeriet. Arbejdet koordineres i det tværministerielle Koordinationsudvalg for Kvalifikationsrammen.

Inklusionen af ikke-formelle uddannelser i rammen spiller tæt sammen med den europæiske dagsorden om at etablere et mere sammenhængende system for livslang læring og den nationale dagsorden om, at studerende skal have bedre muligheder for at komme igennem deres uddannelser. Hensigten er at gøre studerendes læringsudbytte mere transparent, at forbedre grundlaget for optag og merit ind i de formelle uddannelser samt at give forbrugerne en bedre beskyttelse og vished for, at udbydere af ikke-formelle uddannelser lever op til bestemte standarder.

I foråret 2019 blev der afholdt et tværministeriet høringsmøde for udbydere af ikke-formelle uddannelser, og på baggrund af høringssvar fra interessenter blev principperne og procedurerne for indplacering i kvalifikationsrammen endeligt fastsat.

Ansøgningsprocessen forløber i to faser. I første fase undersøger Akkrediteringsinstitutionen, om den ansøgende uddannelse lever op til i alt seks krav. Kravene omhandler uddannelsens formål, hvor der skal være en tydelig beskrivelse af uddannelsens formål og

¹⁵ Læs mere om kvalifikationsrammerne på www.kvalifikationsramme.dk. Se også Europa-Kommissionens portal "Learning Opportunities and Qualifications in Europe" på <https://ec.europa.eu/ploteus>.

relevans i forhold til arbejdsmarkedet og/eller kultur- og fritidsområdet, og at uddannelsen ikke er politisk eller konfessionelt baseret, om uddannelsen er beskrevet i læringsmål, om uddannelsen har haft et bestemt antal gennemløb, om der foregår undervisningsevaluering, om der foregår en evaluering af de studerende, og om der udstedes et bevis ved det afsluttede uddannelsesforløb.

Lever den ansøgende uddannelse op til kriterierne, går man videre til næste fase. Her evaluerer Akkrediteringsinstitutionen uddannelsens læringsudbytte i forhold til niveauerne i kvalifikationsrammen, undervisernes faglige kvalifikationer evalueres, og det undersøges, hvorvidt den måde, uddannelsen gennemfører og anvender undervisningsevalueringer på, understøtter de studerendes muligheder for at opnå uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Første ansøgningsrunde var i oktober 2019. Her blev i alt 5 af de ikke-formelle uddannelser indplaceret i kvalifikationsrammen, mens 3 ikke levede op til kravene.

Ansøgningsprocessen finansieres af ansøgerne selv. En indplacering i kvalifikationsrammen medfører ikke formelle rettigheder, men er udelukkende en niveauindplacering, der signalerer et vurderet og opnået læringsudbytte. Dette kan bidrage til arbejdsgiveres vurdering af en jobansøgers samlede kvalifikationer og til en uddannelsesinstitutionens afgørelse om optagelse og eventuel merit.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse deltager i internationale netværk med henblik på at udveksle erfaringer om opbygning og videreudvikling af kvalifikationsrammer og fremme en læringsudbytteorienteret tilgang til uddannelsessystemet. I det nordiske netværk om EQF mødes alle kontaktpunkter for EQF to gange årligt i henholdsvis København og Reykjavik. På møderne i 2019 er der fokuseret på realkompetencevurderinger og landenes erfaringer med og holdninger til tilknytning af ikke-formelle kvalifikationer til de nationale kvalifikationsrammer samt på de nordiske landes udarbejdelse af databaser og registre over de udbudte uddannelser.

2.13.2 ECTS

Det europæiske meritoverførsels- og meritakkumuleringsystem (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) danner grundlag for, at den studerende kan få godskrevet kursus- og uddannelseselementer fra én institution ved en anden, herunder også internationalt mellem de institutioner, der benytter systemet. Vejledningen vedrørende brug af ECTS tager højde for den seneste udvikling i Bologna-processen, herunder det øgede fokus på læringsudbytte, og indeholder bl.a. et afsnit om ECTS-systemets understøttelse af mobilitet og meritoverførsel med henvisning til Lissabonkonventionen og relevante dokumenter på grundlag af konventionen.¹⁶

2.13.3 ECVET

European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET) er et europæisk meritoverførselssystem for de erhvervsrettede uddannelser. Størstedelen af de danske erhvervsskoler, der tilbyder transnational mobilitet for deres elever, anvender ECVET-systemet ved kvalitetssikringen af læringsindholdet for elevernes ophold i udlandet. For at understøtte den praktiske implementering af systemet har Europa-Kommissionen etableret et netværk af eksperter, som formidler viden om ECVET og giver

¹⁶ Nærmere oplysninger om ECTS og link til brugervejledningen kan findes på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/ects.

praktiske råd og vejledning til de relevante aktører. Styrelsen for Forskning og Uddannelse er sekretariat for de danske ECVET-eksperter.¹⁷

2.13.4 Europass

Europass omfatter fem dokumenter, som udarbejdes efter fælles europæiske skabeloner og bruges til at dokumentere den enkeltes kvalifikationer og kompetencer:

- Diploma Supplement, som er et tillæg til eksamensbeviser for videregående uddannelse
- Certificate Supplement, som er et tillæg til uddannelsesbeviser og svendebreve inden for erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedsuddannelse
- Europass Mobilitetsbevis, som dokumenterer læringsophold i udlandet
- Europass CV, der sammenfatter den enkeltes kompetencer
- Europass Sprogpass, der beskriver sprogkunderskaber.

EU-landene besluttede i 2018 at revidere Europass. Som led i forberedelsen af det nye Europass er der i 2019 taget skridt til at etablere en platform for digitale eksamensbeviser: Digitally Signed Credentials, som afprøves i et pilotprojekt med deltagelse af 18 europæiske lande.¹⁸

Diploma Supplement er et fælles redskab i regi af Europa-Kommissionen, Europarådet og UNESCO. Dokumentskabelonen har de sidste to år været under revision, bl.a. med henblik på at forbedre vejledningen til institutionerne og øge fokus på læringsudbytte. Det reviderede dokument blev endeligt vedtaget ved Lissabonkonventions-mødet i Paris i 2019. Styrelsen for Forskning og Uddannelse har herefter informeret uddannelsesinstitutionerne om det reviderede Diploma Supplement og stillet skabelonen til rådighed på ministeriets hjemmeside. Se i øvrigt afsnit 2.12.3 om Lissabonkonventions-Komiteen.

¹⁷ Nærmere oplysninger om ECVET og ECVET-eksperterne kan findes via www.ufm.dk/ecvet.

¹⁸ Læs mere om Europass på www.europass.dk.

3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv

Dette kapitel beskriver anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer til brug for adgang til at udøve lovregulerede erhverv, EU's anerkendelsesdirektiv og samspillet mellem Styrelsen for Forskning og Uddannelse og de myndigheder, der har ansvaret for de enkelte erhverv.

3.1 Introduktion

For at få adgang til at udøve et lovreguleret erhverv (også kaldet autorisationserhverv) skal man typisk have bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer ifølge lovgivningen. For erhvervsudøvere med udenlandske kvalifikationer betyder reguleringen blandt andet, at man skal have anerkendt sine udenlandske kvalifikationer for at kunne etablere sig.

Ansvaret for adgangen til udøvelse af de enkelte lovregulerede erhverv er forankret hos de kompetente danske myndigheder, som har ansvaret for de enkelte lovregulerede erhverv og den sektorspecifikke lovgivning.

3.1.1 Regler for anerkendelse på det lovregulerede område

Reglerne for anerkendelse på det lovregulerede område er hovedsagelig nedfældet i lov om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer (anerkendelsesloven) og den tilhørende bekendtgørelse¹⁹ samt i lovgivningen for de enkelte erhvervsområder.

Der skelnes overordnet mellem tre slags sager:

- Sager, der er omfattet af EU's direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (anerkendelsesdirektivet)
- Sager, der er omfattet af andre EU-regler og/eller internationale konventioner og aftaler
- Øvrige autorisationssager, der udelukkende behandles efter de danske autorisationsregler.

¹⁹ Lov nr. 1871 af 29. december 2015 om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer (www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=176805) og bekendtgørelse nr. 53 af 14. januar 2016 om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer m.v. (www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=177086).

3.1.1.1 EU-regler: anerkendelsesdirektivet

Fri bevægelighed for personer og tjenesteydelser er et af EU's mål i traktatens artikel 3, stk. 1, litra c. Dette indebærer, at EU-borgere har ret til at udøve et erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat end den, hvor de har erhvervet deres erhvervsmæssige kvalifikationer. For at gennemføre rettighederne har Europa-Parlamentet og Rådet vedtaget direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

I 2016 blev anerkendelsesdirektivet²⁰ udvidet med et europæisk erhvervspas (EPC), et fælleseuropæisk advarselssystem²¹, mulighed for delvis anerkendelse, gennemgang af omfanget og grundlaget for regulering af erhverv i medlemsstaterne (transparensinitiativet) samt hurtigere procedurer med kortere sagsbehandlingsfrister m.v.

Man har krav på at blive behandlet efter EU's anerkendelsesdirektiv, hvis man er statsborger i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom, (f.eks. Schweiz) og har sine erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af disse lande.

På grund af det danske retsforbehold²² finder anerkendelsesdirektivet i Danmark kun anvendelse for personer, der har statsborgerskab i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom, og for statsborgere i tredjelande, som er omfattet af opholdsdirektivet.²³

Inden for EU-sagerne skelnes der mellem ansøgninger om etablering (varigt arbejde) og levering af tjenesteydelser (midlertidigt og lejlighedsvist arbejde).

3.1.1.2 Andre EU-regler og internationale regler

På nogle erhvervsområder såsom revisorområdet og advokatområdet gælder der sektorspecifikke EU-regler, og anerkendelsesdirektivet gælder subsidiært. For maritime erhverv, der har tilknytning til handelsflåden, gælder der specifikke EU-direktiver om minimumsuddannelseskrav for søfarende, hvorfor anerkendelsesdirektivet ikke finder anvendelse. Inden for visse søfartserhverv gælder der desuden særlige internationale konventioner, som har fortrinsret i forhold til andre retsregler. Anerkendelsesdirektivet gælder kun i begrænset omfang for visse maritime erhverv, der har tilknytning til handelsflåden og inden for fiskeri.

²⁰ Konsolideret udgave af det reviderede direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:02005L0036-20140117> og forordning (EU) nr. 1024/2012 om det administrative samarbejde ved hjælp af informationssystemet for det indre marked ("IMI-forordningen"): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex:32012R1024>.

²¹ Til brug for behandling af det europæiske erhvervspas og advarsler har Europa-Kommissionen udstedt en gennemførelsesforordning om de procedurer, der knytter sig til disse emner: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0983>.

²² Der er tale om den del af det retlige samarbejde i EU, der vedrører visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer (afsnit IV i EF-traktaten, artikel 61-69).

²³ Tredjelandsborgere, der har opnået ophold her i landet på baggrund af det såkaldte opholdsdirektiv (2004/38/EF), kan udnytte de rettigheder og garantier, som anerkendelsesdirektivet giver, hvis de opfylder de specifikke krav i anerkendelsesdirektivet.

3.1.1.3 Nordiske overenskomster

Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har indgået en række overenskomster på arbejdsmarkedsområdet, inden for undervisningserhverv og visse sundheds- og veterinære erhverv²⁴. Disse aftaler er af stor betydning for nordiske borgeres adgang til det nordiske arbejdsmarked inden for en række arbejdsområder, som de nordiske lande regulerer, og hvor de uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer i de fleste tilfælde er ligeværdige. I praksis betyder overenskomsterne, at nordiske statsborgere med nordiske erhvervsmæssige kvalifikationer inden for disse erhverv har ret til automatisk anerkendelse med henblik på adgang til erhvervsudøvelse.²⁵

3.1.1.4 Øvrige regler

Ansøgninger om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv på baggrund af udenlandske kvalifikationer, der ikke er omfattet af nogen af de ovennævnte regler, behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv.

3.1.2 Funktioner i forbindelse med anerkendelsesdirektivet

Styrelsen for Forskning og Uddannelse varetager funktionerne som dansk koordinator for direktivet, som støttecenter og som medlem af EU's såkaldte artikel 58-udvalg. Opgaverne er lovfæstet i anerkendelsesdirektivet og gennemført i anerkendelsesloven.

3.1.2.1 Koordinatorfunktionen

Som dansk koordinator medvirker Styrelsen for Forskning og Uddannelse til udarbejdelse og gennemførelse af EU's regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Styrelsen repræsenterer Danmark i koordinationsgruppen under Europa-Kommissionens generaldirektorat for det Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er (GROW)²⁶ og har ansvaret for at varetage de danske interesser på området i EU.

Styrelsen koordinerer og overvåger de danske kompetente myndigheders administration af direktivet. Det indebærer, at styrelsen formidler Europa-Kommissionens retningslinjer til de relevante myndigheder, driver et netværk med embedsmænd fra de elleve berørte ministerier, fortolker direktivets regler og vejleder danske myndigheder om anvendelsen af direktivet på de enkelte erhvervsområder. Desuden indberetter styrelsen til Europa-Kommissionen om den nationale lovgivning, betingelserne for adgang til erhvervsudøvelse og anvendelsen af direktivet, herunder eventuelle problemer med anvendelsen af direktivet.

Styrelsen sørger for løbende opdatering af direktivets bilag V vedrørende danske uddannelser til læge, speciallæge, tandlæge, specialtandlæge, farmaceut, sygeplejerske med ansvar for almen sygepleje, jordemoder, dyrlæge og arkitekt. Inden for de nævnte

²⁴ Nordiske overenskomster kan findes via <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/mere-om-anerkendelse/internationalt/nordisk>.

²⁵ Aftale om fælles arbejdsmarked for faglærere, lærere i praktisk-æstetiske fag og speciallærere i grundskolen, overenskomst mellem Danmark, Finland Island, Norge og Sverige om et fælles nordisk arbejdsmarked for lærere i folkeskolen samt aftale om fælles arbejdsmarked for faglærere og lærere i praktisk-æstetiske fag i gymnasieskolen (gymnasiet og erhvervsskolerne) og overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet.

²⁶ Europa-Kommissionens generaldirektorat for Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er (GROW): http://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/index_en.htm.

erhverv sker der efter direktivet automatisk anerkendelse på grundlag af koordinerede mindstekrav til uddannelserne.

Som koordinator varetager styrelsen også interesser for visse erhvervsområder, der ikke er regulerede her i landet, men som på grund af regulering i andre EU-lande har brug for teknisk støtte, f.eks. ingeniører og arkitekter. Endelig deltager styrelsen i udviklingen og gennemførelsen af politiske initiativer, der har til formål at fjerne barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i Norden og i EU.

3.1.2.2 Støttecenterfunktionen

Styrelsen for Forskning og Uddannelse varetager funktionen som støttecenter for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Støttecentret skal give udenlandske borgere og virksomheder, koordinatore, støttecentre, faglige organisationer m.fl. i de øvrige medlemsstater alle de nødvendige oplysninger om betingelserne for adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark.

Styrelsen driver en webportal for de lovregulerede erhverv, hvorigennem der informeres om adgangen til at udøve de enkelte erhverv.²⁷ Informationerne er henvendt til såvel EU/EØS-borgere som tredjelandsborgere, og de findes på både engelsk og dansk.

Som støttecenter behandler styrelsen henvendelser fra borgere, virksomheder og myndigheder i ind- og udland. Det danske støttecenter har også til opgave at bistå danske borgere, som ønsker at få deres kvalifikationer anerkendt i andre EU/EØS-lande eller Schweiz med henblik på etablering eller levering af tjenesteydelser dér.

Som led i støttecenter- og koordinatorfunktionerne bistår styrelsen det danske SOLVIT-center²⁸ ved behandlingen af klagesager indgivet af EU-erhvervsudøvere, som har oplevet hindringer for adgang til at udøve et lovreguleret erhverv i Danmark.

3.1.2.3 Artikel 58-udvalget

Kommissionen bistås af et udvalg vedrørende anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Udvalget behandler sager og træffer med kvalificeret flertal beslutninger om Kommissionens forslag i sager, hvor Kommissionen ikke har beføjelse til at vedtage delegerende retsakter, eksempelvis opdatering af dele af direktivet, der ikke er af teknisk karakter. Udvalget vedtager Kommissionens forslag efter den såkaldte undersøgelsesprocedure, jf. forordning 182/2011. Udvalget har ikke behandlet sådanne sager i 2019.

3.2 Åbningsskrivelse om implementering af anerkendelsesdirektivet

Danmark modtog i 2018 en åbningsskrivelse (nr. 2018/2167), hvor Europa-Kommissionen henviste til, at visse bestemmelser i dansk ret om gennemførelsen af anerkendelsesdirektivet ikke var korrekte. Den danske regering besvarede åbningsskrivelsen den 19. september 2018.

²⁷ Se www.ufm.dk/le.

²⁸ SOLVIT-netværket: http://ec.europa.eu/solvit/index_da.htm

Som svar på indholdet i åbningsskrivelsen har regeringen den 31. marts 2020 fremsat et lovforslag, som bl.a. omhandler udvidet klageadgang i forbindelse med advarselssystemet. Advarselssystemet er omtalt i afsnit 3.12.

3.3 Brexit

Storbritannien forlod EU den 31. januar 2020. Ved udtrædelsen trådte en overgangsperiode i kraft. Den gælder til udgangen af 2020, medmindre den forlænges. I overgangsperioden gælder alle EU's regler fortsat for britiske borgere og virksomheder, og forhold og rettigheder i øvrigt er uændrede. Samtidig vil man forhandle om, hvordan det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien skal se ud.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse har bidraget til regeringens beredskab vedrørende britisk udtrædelse af EU på anerkendelsesområdet. Styrelsen har informeret danske og britiske borgere og virksomheder om konsekvenser af Brexit via Uddannelses- og Forskningsministeriets og Udenrigsministeriets hjemmesider.²⁹

3.4 Transparensinitiativet

Transparensinitiativet, som indgår i det reviderede anerkendelsesdirektiv, stiller krav til medlemsstaterne om at undersøge begrundelserne for og omfanget af lovregulerede erhverv. Formålet er at sikre større gennemsigtighed og berettigelse for de regulerede erhverv i medlemsstaterne og derigennem styrke vækst og mobilitet i EU.

Som led i transparensinitiativet redegør medlemsstaterne for anvendelsen af proportionalitetsprincippet ved lovregulering af det enkelte erhverv. Det gør de ved hjælp af Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv, REGPROF.³⁰

3.5 Direktivet om proportionalitetstest

Transparensinitiativet blev i 2018 suppleret af det nye direktiv om proportionalitetstest forud for vedtagelse af ny regulering af erhverv.³¹ Direktivet har til formål at forbedre gennemsigtigheden af måden, hvorpå visse erhverv reguleres i medlemsstaterne. Det skal sikre, at nationale foranstaltninger er forholdsmæssige og ikke unødigt begrænser adgangen til erhverv eller skaber urimelige byrder på det indre marked. I forbindelse med reguleringen af erhverv vil medlemsstaterne skulle foretage en vurdering af berettigelsen af alle de nye eller ændrede regler, så deres indvirkning på interesserede parter og virksomheder kan vurderes.

Den danske regering fremsatte 31. marts 2020 et lovforslag, som implementerer proportionalitetstestdirektivet i Danmark.

²⁹ Informationer om Brexit er givet på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: www.ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/lovregulerede-erhverv/brexit og hos Udenrigsministeriet: <http://um.dk/da/Udenrigspolitik/brexit/hvad-betyder-forhandlingerne-for-din-virksomhed/>.

³⁰ REGPROF indeholder offentligt tilgængelige oplysninger om de lovregulerede erhverv, landenes støttecentre og kompetente myndigheder, statistik over migrerende arbejdskraft i lovregulerede erhverv m.v. Se <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof>.

³¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/958 af 28. juni 2018 om en proportionalitetstest forud for vedtagelse af ny regulering af erhverv: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32018L0958>.

3.6 Informationssystemet for det Indre Marked (IMI)

Informationssystemet for det Indre Marked (IMI)³² er udviklet i fællesskab af Kommissionen og de nationale myndigheder. IMI-systemet muliggør blandt andet sikker udveksling af personfølsomme oplysninger mellem myndighederne i forbindelse med behandlingen af konkrete sager om anerkendelse eller udstedelse af erhvervspas efter anerkendelsesdirektivet. Gennem IMI-systemet sendes og modtages desuden meddelelser i forbindelse med advarselssystemet (se afsnit 3.12).

Som støttecenter for anerkendelsesdirektivet besvarer Styrelsen for Forskning og Uddannelse gennem IMI-systemet forespørgsler fra andre medlemsstaters kompetente myndigheder. Det gælder også, når erhvervet ikke er lovreguleret i Danmark, f.eks. for arkitekt erhvervet og for det europæiske erhvervspas for danske bjergguider.

IMI-systemets overordnede nationale koordinator i Danmark er Erhvervsstyrelsen. Styrelsen for Forskning og Uddannelse er koordinator for anerkendelsesdirektivets regelområde i IMI (såkaldt LIMIC), og styrelsen har derfor et tæt samarbejde med Erhvervsstyrelsen og alle kompetente myndigheder på dette område.

Gennem IMI-systemet screener og godkender styrelsen danske notifikationer med henblik på opdatering af direktivets bilag V og sender dem til Kommissionen og de andre medlemsstater (jf. afsnit 3.1.2.1). De danske kompetente myndigheder og Styrelsen for Forskning og Uddannelse modtager på samme vis andre medlemsstaters notifikationer, som lægges til grund for optagelse i direktivets bilag V.

3.7 Kvikskranke-samarbejdet

Ifølge servicedirektivet³³ er hver medlemsstat forpligtet til at drive en kvikskranke (Point of Single Contact), hvor borgere og virksomheder fra andre EU/EØS-lande kan få information om regler og vilkår for at udøve deres servicevirksomhed.³⁴ Den danske kvikskranke, Business in Denmark, drives af Erhvervsstyrelsen. Herigennem kan borgere fra andre EU/EØS-lande elektronisk sende ansøgninger om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og anmeldelser m.v. for alle lovregulerede erhverv, som er omfattet af anerkendelsesdirektivet, jf. direktivets artikel 57.³⁵

3.8 De kompetente myndigheders afgørelser om autorisation m.v.

Dette afsnit giver et overblik over de kompetente danske myndigheders behandling af ansøgninger om autorisation og lignende godkendelse. Tallene bygger på de kompetente myndigheders statistiske indberetninger til Styrelsen for Forskning og Uddannelse. Loven om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer finder aktuelt anvendelse på 129 lovregulerede erhverv i Danmark samt en række medicinske specialer, og ansvaret for adgangen til at udøve erhvervene fordeler sig på 21 kompetente myndigheder.³⁶

³² Læs mere om IMI på Kommissionens hjemmeside: http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_da.htm

³³ Direktiv 2006/123/EF, artikel 6.

³⁴ Alle kvikskrænker: https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/services-directive/in-practice/contact_en

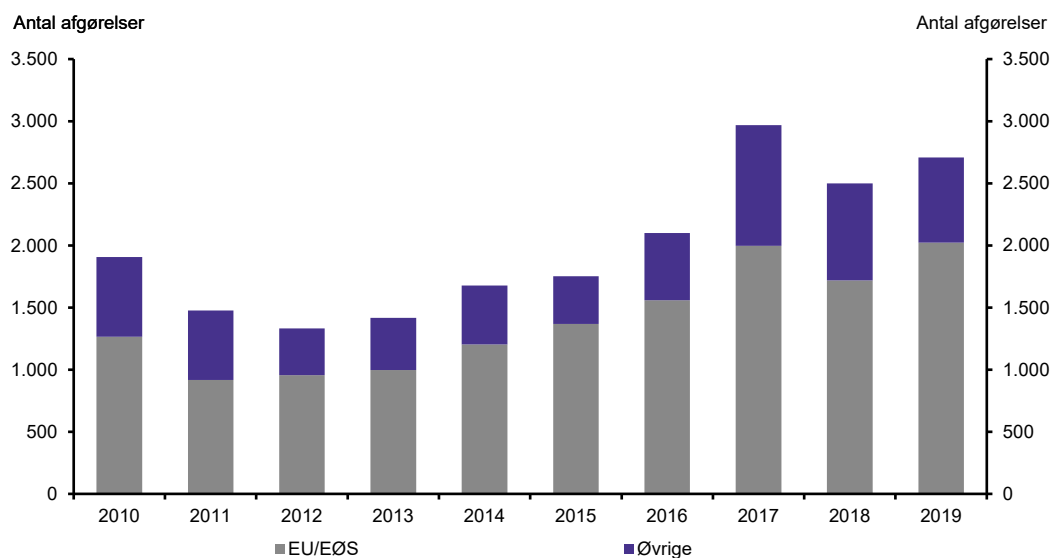
³⁵ Business in Denmark på Erhvervsstyrelsens hjemmeside indeholder oplysninger om erhvervene på engelsk: <https://danishbusinessauthority.dk/Permits-licenses-authorisations>. Oplysninger om erhvervene på dansk samt oversigter på dansk og engelsk findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: www.ufm.dk/le.

³⁶ De seneste oplysninger om erhvervene og deres kompetente myndigheder findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: www.ufm.dk/le.

I 2019 traf myndighederne i alt 2.708 afgørelser eller 8 procent flere end året før. Antallet af afgørelser har de seneste tre år ligget på et relativt højt niveau, som det fremgår af figur 3.1 nedenfor.

Figur 3.1

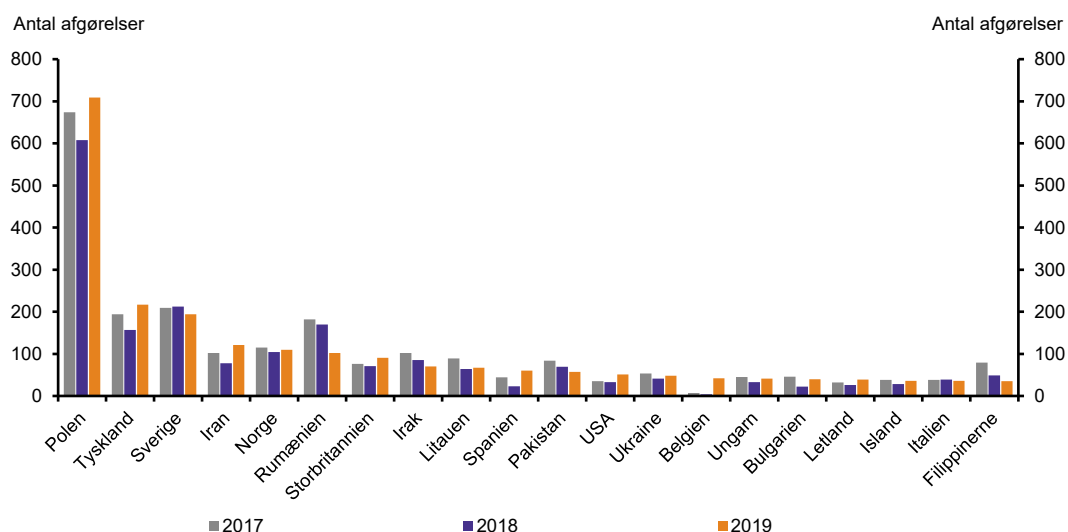
Afgørelser efter år og regelsæt, antal, 2010-2019



Stigningen i antallet af afgørelser vedrørte især uddannelser fra EU/EØS-medlemsstater, som steg med 18 procent og i 2019 lå til grund for 74 procent af afgørelserne mod 68 procent året før. Der var en nedgang i afgørelser vedrørende uddannelser fra lande i Asien (15 procent af afgørelserne) og Europa uden for EU/EØS (5 procent af afgørelserne). Polen var med 26 procent fortsat det klart største uddannelsesland. Figur 3.nedenfor viser tal for de 20 hyppigst forekommende uddannelseslande i 2019.

Figur 3.2

Afgørelser efter uddannelsesland, top 20 (2019), antal, 2017-2019



Afgørelserne i 2019 var for 72 procents vedkommende positive, dvs. tildeling af adgang til at udøve det pågældende erhverv. 16 procent var betingede godkendelser, og 12 procent var negative afgørelser, dvs. afslag.

Af i alt 1.948 positive afgørelser blev 1.855 (95 procent) truffet efter EU-reglerne. I afgørelserne efter EU-regler ses der ligesom tidligere år en høj andel af positive afgørelser: I 2019 var 92 procent af afgørelserne efter EU-regler positive (herunder 2 procent delvis anerkendelse), 4 procent betingede, og knap 5 procent negative. Blandt øvrige afgørelser, dvs. afgørelser vedrørende personer med statsborgerskab i og/eller uddannelse fra tredjelande, er positive afgørelser langt mindre almindelige: I 2019 blev der givet 14 procent positive afgørelser, mens 53 procent var betingede³⁷, og 33 procent negative.

Langt de fleste afgørelser blev truffet af Styrelsen for Patientsikkerhed (43 procent), Arbejdstilsynet (38 procent) og Styrelsen for Forskning og Uddannelse (12 procent). Tabel 3.1 nedenfor viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser fordelte sig i 2019 efter myndighed og afgørelsernes art, og ændringerne i antallet af afgørelser i forhold til året før.

Tabel 3.1

Afgørelser efter myndighed og afgørelsens art, 2019

Myndighed	Positive* (pct.)	Betingede (pct.)	Negative (pct.)	I alt (antal)	Ændring sene- ste år (pct.)
Styrelsen for Patientsikkerhed	57	23	20	1.171	8
Arbejdstilsynet	100	-	0	1.020	7
Styrelsen for Forskning og Uddannelse	46	38	16	338	-3
Psykolognævnet	70	11	19	47	96
Fødevarestyrelsen	67	-	33	36	64
Lægemiddelstyrelsen	14	86	-	35	-10
Sikkerhedsstyrelsen	84	-	16	19	73
Miljøstyrelsen	100	-	-	14	75
Søfartsstyrelsen	100	-	-	13	550
Sundhedsstyrelsen	60	20	20	5	150
Erhvervsstyrelsen	-	-	100	2	100
Færdselsstyrelsen	-	100	-	2	-
Civilstyrelsen	100	-	-	2	100
Rigspolitiet	-	-	100	2	100
Landbrugsstyrelsen	-	-	100	1	-
Geodatastyrelsen	-	100	-	1	-
Alle myndigheder	72	16	12	2.708	8

Anm.: I tabellen optræder kun de myndigheder, der har truffet afgørelser på området i 2019.

Der kan være flere afgørelser for hver fagperson. F.eks. udløser en ansøgning om autorisation som speciallæge typisk også en afgørelse om autorisation som læge, og lærere kan få afgørelser om undervisningskompetence på flere områder.

* Tallene for positive afgørelser inkluderer i alt 36 tildelinger af delvis adgang til erhvervsudøvelse.

³⁷ Betingede afgørelser er ikke det samme i sager efter EU-reglerne som i øvrige sager: Efter EU-reglerne kan der kun stilles krav om at bestå en egnedhedsprøve eller gennemgå en prøvetid (efter ansøgerens eget valg), eller i visse tilfælde om at dokumentere erhvervs erfaring. I øvrige sager følges danske retsregler, og her kan betingede afgørelser også indebære krav om at gennemføre supplerende uddannelse.

3.8.1 Udviklingen inden for de enkelte erhvervsområder

Antallet af afgørelser for de enkelte erhverv og deres fordeling efter afgørelsernes art fremgår af tabel 3.2 nedenfor.³⁸

Tabel 3.2

Afgørelser efter erhverv og afgørelsens art, 2019

Erhverv	Positive* (antal)	Betingede (antal)	Negative (antal)	I alt (antal)	Ændring seneste år (pct.)
Advokat	2	0	0	2	100
Ambulancebehandler	17	0	0	17	240
Ambulancebehandler med særlig kompetence (paramediciner)	13	0	0	13	18
Arbejde med asbest (uddannelse i nedrivning af asbest) (offshore)	2	0	0	2	-
Asbestnedrivning	209	0	0	209	186
Bioanalytiker	13	3	15	31	72
Ansvarlig for boreoperationer (brøndkontrolkur- sus) (offshore)	0	0	1	1	0
Brøndborer	1	0	0	1	-50
Lærer i dansk for voksne udlændinge	0	0	1	1	-50
Dyrlæge	22	0	9	31	48
Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling	0	0	2	2	100
Fagligt ansvarlig på elinstallationsområdet (elin- stallatør)	14	0	2	16	78
Ergoterapeut	4	1	1	6	0
Erhvervsdykker	5	0	0	5	-
Farmaceut	5	9	0	14	-18
Farmakonom	0	21	0	21	-5
Fodterapeut	0	0	1	1	-
Folkeskolelærer	89	92	16	197	-9
Fysioterapeut	42	12	16	70	84
Fører af gaffelstabler	78	0	0	78	10
Dyrker af genetisk modificerede afgrøder	0	0	1	1	-
Lærer i de gymnasiale uddannelser	52	36	27	115	10
Jordemoder	13	2	9	24	85
Kedelpasser	1	0	0	1	0
Kiropraktor	1	1	0	2	-50
Klinisk diætist	3	1	4	8	300
Klinisk tandtekniker	0	0	3	3	200
Kranfører	109	0	0	109	-36
Kørelærer	0	2	0	2	-
Landinspektør	0	1	0	1	-
Læge	185	142	38	365	-17
Maskinmester i fiskeskibe	5	0	0	5	150
Optometrist	4	1	3	8	-20

³⁸ Mere detaljeret statistik for sager, der er behandlet efter anerkendelsesdirektivet, kan findes i Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof>.

Erhverv	Positive* (antal)	Betingede (antal)	Negative (antal)	I alt (antal)	Ændring seneste år (pct.)
Osteopat	49	0	0	49	-
Psykolog	33	5	9	47	96
Radiograf	2	2	10	14	56
Koordinator på byggepladser	1	0	0	1	0
Pædagog i folkeskolens børnehaveklasse og 1.- 3. klassetrin	13	1	11	25	-4
Social- og sundhedsassistent	7	11	23	41	-11
Speciallæge	130	0	0	130	-18
Specialsygeplejerske	3	1	1	5	150
Specialtandlæge	3	0	0	3	50
Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst (Sprøjtecertifikat)	13	0	0	13	160
Statsautoriseret revisor	0	0	2	2	100
Stilladsopstillere	30	0	0	30	-69
Styrmand	3	0	0	3	-
Arbejde med svejsning	24	0	0	24	9
Sygeplejerske	115	45	56	216	12
Tandlæge	61	50	49	160	31
Tandplejer	5	2	3	10	150
Fører af teleskoplæsser, kran over 8 tm	14	0	0	14	-
Fører af teleskoplæsser	91	0	0	91	-1
Arbejde som gaffeltruckfører (offshore)	5	0	0	5	-
Fører af gaffeltruck	453	0	2	455	11
Veterinærsygeplejerske	2	0	3	5	400
Fagligt ansvarlig inden for gas-, vand- og afløbsinstallationer (vvs-installatør)	2	0	1	3	50
I alt	1.948	441	319	2.708	8

Anm.: I tabellen optræder kun de erhverv, for hvilke der er truffet afgørelser i 2019.

Der kan være flere afgørelser for hver fagperson. F.eks. udløser en ansøgning om autorisation som speciallæge typisk også en afgørelse om autorisation som læge, og lærere kan få afgørelser om undervisningskompetence på flere områder.

* Tallene for positive afgørelser inkluderer 36 tildelinger af delvis adgang til erhvervsudøvelse.

3.8.2 Sagsbehandlingstid

De kompetente myndigheder traf afgørelse på under tre måneder i ca. 91 procent af EU/EØS-sagerne (mod ca. 95 procent året før) og i ca. 63 procent af de øvrige sager (mod 80 procent året før). Tabel 3.3 på næste side viser den omtrentlige fordeling af sagerne efter antal måneders sagsbehandlingstid.³⁹

I afgørelser efter EU's anerkendelsesdirektiv er fristen som udgangspunkt tre måneder. Der er dog mulighed for i særligt vanskelige tilfælde at forlænge fristen med en måned,

³⁹ Tallene for sagsbehandlingstid oplyses med forbehold for forskelle i opgørelsesmetoder og manglende indberetning af sagsbehandlingstider for en mindre del af sagerne, da der for visse erhverv ikke måles sagsbehandlingstid.

med undtagelse af de erhverv, der er omfattet af anerkendelsesdirektivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumsuddannelseskrav (læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, farmaceut, dyrlæge) eller af direktivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af relevant erhvervserfaring (lovregulerede erhverv under Sikkerhedsstyrelsens ansvar).

Tabel 3.3

Afgørelser efter sagsbehandlingstid i måneder, procent, 2019 ⁴⁰

Sagsbehandlingstid	EU/EØS-sager	Øvrige sager	I alt
Mindre end 1 måned	80	35	69
Mellem 1 og 2 mdr.	7	17	9
Mellem 2 og 3 mdr.	5	12	6
Mellem 3 og 4 mdr.	2	3	2
Mellem 4 og 5 mdr.	1	3	2
Mellem 5 og 6 mdr.	1	3	1
Over 6 mdr.	5	28	11
I alt	100	100	100

Styrelsen for Patientsikkerhed oplyser, at styrelsens sagsbehandlingstid er steget fra 2018 til 2019 for både EU/EØS-ansøgere og øvrige ansøgere. Dog er sagsbehandlingstiden faldet for erhvervene fysioterapeut og jordemoder. Stigningen i sagsbehandlingstiden for visse erhverv skal ses på baggrund af flere forhold:

1. Styrelsen har haft et stigende antal ansøgninger fra EU-ansøgere, og den største stigning ses for sager, der skal behandles efter den generelle ordning. Dette har medført et større ressourcetræk og dermed en øget sagsbehandlingstid.
2. Styrelsen har i 2019 implementeret en række nye it-systemer, hvilket har medført et træk på de ressourcer, som behandler nye ansøgninger.
3. Styrelsen er i gang med en oprydning i gamle sager, hvor styrelsen ikke har modtaget den fornødne dokumentation for at kunne vurdere ansøgningen. Når disse sager afsluttes i forbindelse med oprydning, bliver der truffet afgørelse på det foreliggende og utilstrækkeligt dokumenterede grundlag, og sagen får anført en afgørelsesdato. Denne oprydning, hvor gamle sager lukkes, kan have medført højere tal for sagsbehandlingstid sammenlignet med tidligere år.

3.9 Pligtmæssig vurdering

De kompetente myndigheder er i en del tilfælde forpligtede til at indhente en vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse, inden de træffer afgørelse om anerkendelse af en ansøgers samlede erhvervsmæssige kvalifikationer. Denne såkaldte pligtmæssige vurdering har til formål at understøtte de kompetente myndigheders sagsbehandling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer lever op til gældende standarder.⁴¹

⁴⁰ Tallene for sagsbehandlingstid bygger på 95 procent af afgørelserne, hovedsagelig fordi Styrelsen for Patientsikkerhed for en del af sine afgørelser ikke har opgjort sagsbehandlingstiden, herunder sager med afslag begrundet i manglende dokumentation.

⁴¹ Den pligtmæssige vurdering følger af § 2a i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer (lovbekendtgørelse nr. 579 af 1. juni 2014).

I 2019 modtog Styrelsen for Forskning og Uddannelse 94 anmodninger om pligtmæssig vurdering fra de kompetente myndigheder, hvilket var 32 procent flere end året før. Stigningen skyldes udsving i antallet af sager vedrørende psykologerhvervet.

Alle på nær 6 anmodninger kom fra tre myndigheder: Psykolognævnet (psykologer), Lægemiddelstyrelsen (farmakonomer og farmaceuter) og Fødevarestyrelsen (dyrlæger).

Sådan fungerer pligtmæssig vurdering

Den enkelte kompetente myndighed skal som udgangspunkt indhente en vurdering af uddannelseskvalifikationer fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer fuldt ud. Det gælder dog ikke ansøgninger, der behandles efter anerkendelsesdirektivets regler om automatisk anerkendelse af kvalifikationer, og myndigheder, der har opnået fritagelse.

Styrelsen undersøger, om de udenlandske uddannelseskvalifikationer er opnået ved en uddannelsesinstitution, der er offentligt anerkendt i uddannelseslandet. Desuden indhenter styrelsen fra en relevant dansk uddannelsesinstitution en indholdsmæssig vurdering af den udenlandske uddannelse, herunder om de udenlandske kvalifikationer i det væsentligste kan sidestilles med indholdet af den tilsvarende danske uddannelse, og hvis de ikke kan, hvilken faglig supplerings der er påkrævet. Styrelsen sender derefter den kompetente myndighed sin samlede vurdering, som er bindende for myndighedens afgørelse, for så vidt angår ansøgerens uddannelseskvalifikationer.

Styrelsen for Patientsikkerhed, Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen har en generel fritagelse for den pligtmæssige vurdering på grundlag af redegørelser for deres procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Der er ikke i 2019 indgivet anmodninger om nye fritagelser.

Sagsbehandlingstiden for pligtmæssige vurderinger var i 2019 på 54 kalenderdage i gennemsnit (det samme som året før). Sagsbehandlingstiden beregnes fra den dato, hvor en sag er fuldt oplyst, og inkluderer den tid, der går med at høre en relevant uddannelsesinstitution.

3.10 Tjenesteydere fra EU/EØS-lande

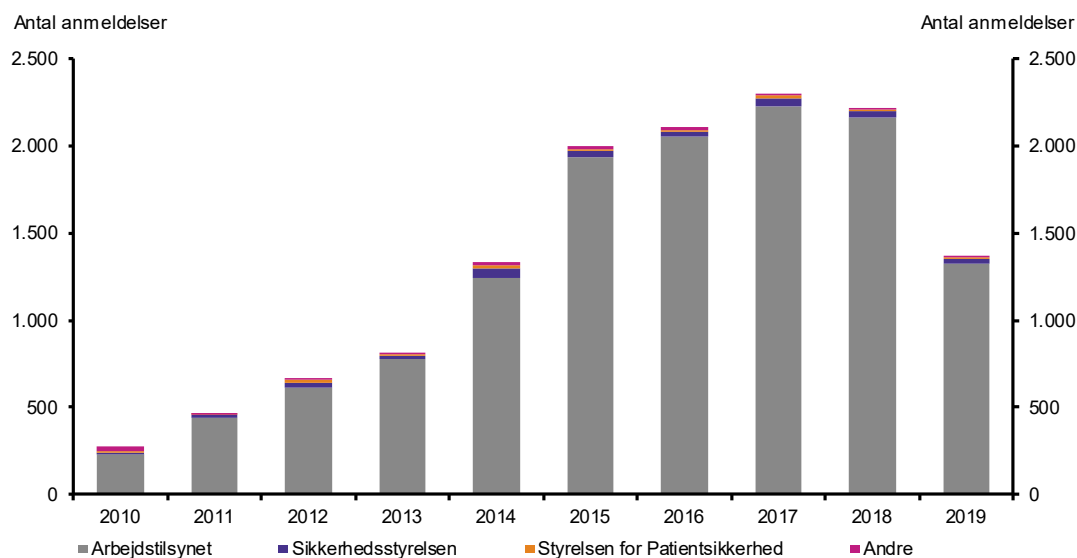
Hvis man er statsborger og etableret som erhvervsudøver i et andet EU/EØS-land, har man efter EU's anerkendelsesdirektiv ret til at udøve sit erhverv midlertidigt og lejlighedsvist i Danmark. Inden for visse erhverv er det fastsat i den sektorspecifikke lovgivning, at tjenesteyderen, før tjenesteydelsen leveres første gang, sender en skriftlig anmeldelse til den kompetente myndighed. Er der ikke et hjemlet krav til anmeldelse, kan erhvervet udøves frit og uden forudgående anmeldelse.

I 2019 blev der indgivet 1.363 anmeldelser om levering af tjenesteydelser ifølge de kompetente myndigheders årlige indberetninger. Dermed faldt antallet af anmeldelser med

38 procent fra året før, til det laveste antal siden 2013. Langt de fleste anmeldelser ligger fortsat inden for Arbejdstilsynets område: 97 procent i 2019. Udviklingen de seneste ti år fremgår af figur 3.3 nedenfor.

Figur 3.3

Tjenesteyderes forudgående anmeldelser efter myndighed, antal, 2010-2019



90 procent af anmeldelserne blev i 2019 behandlet med kontrol af tjenesteyderens kvalifikationer. Kun 4 anmeldelser førte til afslag på adgang til at levere tjenesteydelser.

Anmeldelserne vedrørte hovedsagelig førere af gaffeltruck og gaffelstabler (34 procent), svejsere (24 procent), stilladsopstillere (14 procent), førere af teleskoplæsser (16 procent) og kranførere (9 procent). Udviklingen de seneste fem år fremgår af tabel 3.4 nedenfor.

Tabel 3.4

Tjenesteyderes anmeldelser efter myndighed og erhverv, 2015-2019

Myndighed	Erhverv	2015 (antal)	2016 (antal)	2017 (antal)	2018 (antal)	2019 (antal)	Ændring seneste år (pct.)
Arbejdstilsynet	Fører af gaffeltruck og gaffelstabler	625	704	779	708	465	-34
Arbejdstilsynet	Arbejde med svejsning	479	379	450	632	331	-48
Arbejdstilsynet	Fører af teleskoplæsser	204	227	353	211	216	2
Arbejdstilsynet	Kranførere	268	254	282	201	126	-37
Arbejdstilsynet	Stilladsopstillere	148	299	280	302	78	-74
Arbejdstilsynet	Arbejde med asbest	153	151	54	52	59	13
Arbejdstilsynet	Kølemontør	15	1	10	3	1	-67
Arbejdstilsynet	Arbejde med epoxy og isocyanater	18	5	8	36	37	3
Arbejdstilsynet	Elevatormontør	0	6	7	0	0	-
Arbejdstilsynet	Arbejde med styren	2	0	1	0	0	-
Arbejdstilsynet	Kedelpasser	0	1	1	1	0	-100

Myndighed	Erhverv	2015 (antal)	2016 (antal)	2017 (antal)	2018 (antal)	2019 (antal)	Ændring sene- ste år (pct.)
Arbejdstilsynet	Koordinator på byg- gepladser	20	24	3	13	9	-31
Erhvervsstyrelsen	Statsautoriseret re- visor	1	0	1	1	0	-100
Fødevarestyrelsen	Dyrlæge	0	1	0	0	1	–
Miljøstyrelsen	Brøndborer	16	11	3	2	3	50
Naturstyrelsen	Rottebekæmper	0	1	0	1	0	-100
Psykolognævnet	Psykolog	0	1	0	0	0	–
Rigspolitiet	Vagtvirksomhed	2	0	1	0	0	–
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatør	24	13	32	32	22	-31
Sikkerhedsstyrelsen	VVS-installatør	7	5	6	7	7	0
Sikkerhedsstyrelsen	Festfyrværker	2	7	5	0	2	–
Sikkerhedsstyrelsen	Kloakinstallatør	3	2	3	2	0	-100
Sikkerhedsstyrelsen	Gasinstallatør	0	0	0	0	2	–
Styrelsen for Pati- entsikkerhed	Læge	11	16	12	4	4	0
I alt		1.998	2.108	2.291	2.208	1.363	-38

Ser man på, hvor tjenesteyderne er etablerede, blev antallet fra Polen, Tjekkiet og Slovakiet omtrent halveret i 2019. Polen var fortsat det største oprindelsesland med 35 procent i 2019, efterfulgt af Tyskland (11 procent), Italien (8 procent) og Slovakiet (7 procent).

3.11 Det europæiske erhvervspas

Det europæiske erhvervspas (European Professional Card, EPC) er en elektronisk procedure til at få sine erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendt i andre EU-lande.⁴² EPC indføres på udvalgte erhvervsområder og gælder indtil videre erhvervene sygeplejerske, fysioterapeut, farmaceut, ejendomsmægler og bjergfører.

Erhvervspasset er lettere og hurtigere at benytte end traditionel anerkendelse af kvalifikationer, og man kan følge sin ansøgning online og genbruge dokumenter, der er uploadet, ved nye ansøgninger i alle EU-lande. Erhvervspasset fremmer også informationsudvekslingen mellem erhvervsudøverens værtsmedlemsstat og hjemlandet, hvad enten erhvervsudøveren ønsker at etablere sig eller at levere tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist. Den kompetente myndighed i hjemlandet kontrollerer gyldigheden og ægtheden af de dokumenter, ansøgeren har indsendt via Informationssystemet for det Indre Marked (IMI). Derefter opretter myndigheden et erhvervspas, som den via IMI sender til værtsmedlemsstaten som en ansøgning om anerkendelse. Myndighederne i værtsmedlemsstaten får en fuldt oplyst sag fra hjemlandet og skal derfor ikke bruge ressourcer på at verificere de oplysninger, som allerede er undersøgt af hjemlandet. Fristerne for udstedelse af EPC i værtslandet er derfor også kortere end efter den sædvanlige procedure. Hvis fristerne for anmodning om anerkendelse ikke overholdes, indtræder stiltiende accept, og EPC udstedes automatisk. Personer, der ønsker at levere

⁴² Ansøgerne finder EPC under "Dit Europa" på Europa-Kommissionens hjemmeside: http://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/european-professional-card/index_da.htm.

tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist, har desuden mulighed for at bruge et EPC til at arbejde i flere EU-lande i 18 måneder. Denne periode er efter den almindelige procedure begrænset til 12 måneder.

Her i landet administreres EPC af de kompetente myndigheder for de berørte lovregulerede erhverv. Styrelsen for Forskning og Uddannelse fungerer som kompetent myndighed for erhverv, der ikke er lovregulerede her i landet, (p.t. bjergfører) og som dansk EPC-koordinator.

Der blev i 2019 udstedt 14 EPC'er vedrørende erhvervsudøvelse i Danmark, en stigning fra 11 året før. Halvdelen vedrørte fysioterapeuterhvervet. Tabel 3.5 nedenfor giver et overblik over EPC-sager med Danmark som værtsland.

Tabel 3.5

EPC-sager med Danmark som værtsland, antal, 2019

Erhverv	Ansøgninger	Udstedte EPC'er	Afslag
Fysioterapeut	11	7 (2)	0 (2)
Farmaceut	1	5	0
Sygeplejerske	5	2	1
Ejendomsmægler	0	0	0
I alt	17	14	1 (3)

Anm.: Forskellen mellem antal ansøgninger og antal afgørelser skyldes hovedsagelig, at ansøgere i en del tilfælde starter processen, men ikke uploader de nødvendige dokumenter.

Tal i parentes angiver for udstedte EPC'er antallet af EPC'er, der er suspenderet eller tilbagekaldt efter udstedelse. For afslag inkluderer tal i parentes antallet af afvisninger samt suspenderede eller tilbagekaldte EPC'er.

Kilde: Europa-Kommissionen

Antallet af erhvervsudøvere fra Danmark, som fik udstedt EPC steg fra 6 i 2018 til 21 i 2019. Det var hovedsagelig fysioterapeuter og sygeplejersker, der fik EPC. Tabel 3.6 nedenfor viser tallene for EPC-sager med Danmark som hjemland.

Tabel 3.6

EPC-sager med Danmark som hjemland, antal, 2019

Erhverv	Ansøgninger	Udstedte EPC	Afslag
Fysioterapeut	12	7 (2)	0 (2)
Farmaceut	2	0	0
Sygeplejerske	7	7 (1)	0 (1)
Bjergfører	2	6	0
Ejendomsmægler	0	1	0
I alt	23	21	0 (3)

Anm.: Forskellen mellem antal ansøgninger og antal afgørelser skyldes hovedsagelig, at ansøgere i en del tilfælde starter processen, men ikke uploader de nødvendige dokumenter.

Tal i parentes angiver for udstedte EPC'er antallet af EPC'er, der er suspenderet eller tilbagekaldt efter udstedelse. For afslag inkluderer tal i parentes antallet af afvisninger samt suspenderede eller tilbagekaldte EPC'er.

Kilde: Europa-Kommissionen

3.12 Advarselssystemet

EU's advarselssystem skal på bestemte erhvervsområder forebygge, at personer, der er frakendt retten til at udøve erhvervet i én medlemsstat, fortsætter med at udøve det i andre medlemsstater.

Hvis en person, som er beskæftiget inden for sundhedsområdet, dyrlægeerhvervet eller området for uddannelse eller pasning af mindreårige, har fået begrænset retten til at udøve sit erhverv af en offentlig myndighed eller en domstol, underretter den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat via Informationssystemet for det Indre Marked (IMI) de øvrige medlemsstater om identiteten af den pågældende erhvervsudøver.

Hvis en person er dømt for at have anvendt forfalsket dokumentation ved ansøgning om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, uanset hvilket lovreguleret erhverv der er tale om, skal den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat tilsvarende underrette de øvrige medlemsstater om identiteten af den dømte.

Advarslerne behandles i overensstemmelse med Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning om emnet. Direktivbestemmelserne om advarselssystemet er gennemført i anerkendelsesloven, og Styrelsen for Forskning og Uddannelse fungerer som advarselsskoordinator i IMI-systemet.

Danmark afsendte i 2019 i alt 236 advarsler (4 procent flere end året før). Danmark modtog 11.733 advarsler fra andre EU-lande (9 procent flere end året før). Omfanget af advarsler sendt fra og modtaget af Danmark i 2019 fremgår af tabel 3.7 nedenfor.

Tabel 3.7

Ud- og indgående advarsler i EU's advarselssystem efter erhvervsområde m.v., antal, 2019

Erhverv	Sendt fra Danmark	Modtaget fra andre EU-lande
Læge	72	2.885
Sygeplejerske	51	5.151
Andre sundhedsfaglige erhverv	112	3.235
Dyrlæge	0	64
Arbejde med mindreårige	1	396
Dokumentfalsk	0	2
I alt	236	11.733

Kilde: Europa-Kommissionen